

Raport Monitoringu Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa

**Gmina Miejska Dzierżoniów
58-200 Dzierżoniów
Rynek 1**

Listopad 2009

Spis Treści

1. Tło i uzasadnienie.....	3
2. Proces monitoringu.....	4
3. Analiza obszarów priorytetowych.....	7
3.1 Rozwój zasobów ludzkich.....	8
3.2 Przygotowanie terenów aktywności gospodarczej.....	17
3.3 Wspieranie MŚP.....	22
3.4 Rozwój infrastruktury komunalnej.....	30
3.5 Promocja miasta.....	38
3.6 Działania proekologiczne.....	41
4. Podsumowanie i wnioski.....	44
Spis tabel.....	48
Spis rysunków.....	49

1. Tło i uzasadnienie

Pierwszy dokument strategiczny wytyczający kierunki rozwoju miasta został opracowany w 1996 roku w oparciu o współpracę z pracownikami naukowymi Akademii Ekonomicznej z Jeleniej Góry. Zawierał on szczegółową analizę sytuacji w mieście, przedstawiał obszary wymagające wsparcia oraz wytyczał cele, których realizacja pozwoli na szybki jego rozwój.

W 2003 roku Strategia została poddana procesowi ewaluacji. W wyniku tych działań powstał Raport z Ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa. Określono w nim Wizję Dzierżoniowa – „**Strefa małej przedsiębiorczości i dużego biznesu**” oraz Misję Dzierżoniowa – „**Tworzyć klimat dla biznesu**”. Przyjęto także cel nadrzędny, którym było „**pobudzanie wzrostu gospodarczego**”. Dla osiągnięcia tego celu wyznaczono sześć celów głównych:

- 1. Rozwój zasobów ludzkich.**
- 2. Przygotowanie terenów aktywności gospodarczej.**
- 3. Wspieranie MŚP.**
- 4. Rozwój infrastruktury komunalnej.**
- 5. Promocja miasta.**
- 6. Działania proekologiczne.**

Monitoring Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa prowadzony jest corocznie od 2006 roku w celu przedstawienia zmian zachodzących w sferze społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej miasta. Ocenie podlegają wskaźniki i mierniki, określone w „Procedurze monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa”. Dzięki temu powstaje analiza zawierająca dane z różnych lat, określająca tendencje zachodzących zmian. Pozwala to na porównanie sytuacji naszego miasta w odniesieniu do innych miast oraz do wskaźników uzyskanych w powiecie dzierżoniowskim i Województwie Dolnośląskim. Takie przedstawienie informacji umożliwia określenie dziedzin, sfer miasta, w których należy zintensyfikować działania. Raport jest odzwierciedleniem stopnia i zaawansowania prac zmierzających do osiągnięcia celów głównych oraz umożliwia wyznaczenie priorytetowych zadań do realizacji na kolejny rok.

2. Proces monitoringu

Dokument pn. „Raport Monitoringu Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa” opracowywany jest zgodnie z Procedurą monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa Nr XLI/UM/2005 (wersja II) z dnia 11 kwietnia 2007 roku. Procedura obejmuje działania związane z corocznym monitorowaniem realizacji Strategii oraz jej okresowej ewaluacji. Opisuje także harmonogram realizacji oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za poszczególne działania cząstkowe. Dla każdego z sześciu celów głównych w sposób szczegółowy określa także, opisujące je wskaźniki i osoby odpowiedzialne za ich pomiar.

Burmistrz pismem okólnym nr 47/2008 z dnia 5 czerwca 2008 roku powołał Zespół ds. monitoringu Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa w składzie:

1. Wanda Ostrowska – Przewodnicząca zespołu,
2. Anna Grochowina – Zastępca przewodniczącego zespołu,
3. Danuta Minkina – Członek zespołu,
4. Marzenna Lasota-Darowska – Członek zespołu,
5. Wiesława Krzemińska – Członek zespołu,
6. Joanna Mądrzejewska – Członek zespołu,
7. Lucyna Rusek – Członek zespołu,
8. Jacek Jabrzyk – Członek zespołu,
9. Krzysztof Rychel - Członek zespołu,
10. Zygmunt Kuc – Członek zespołu,
11. Krzysztof Nawrot – Członek zespołu,
12. Rafał Szymczak – Członek zespołu,
13. Rafał Piłśniak - Członek zespołu,
14. Paulina Sierżant – Sekretarz zespołu.

Proces rozpoczął się 12 czerwca 2008 roku skierowaniem do członków zespołu pisma inicjującego proces monitoringu Strategii.

Podstawą opracowania raportu jest załącznik Nr 1 do II wersji procedury, który przedstawia mierniki i wskaźniki monitoringu oraz określa wydziały Urzędu Miasta odpowiedzialne za określenie ich wartości liczbowych.

Tabela 1. Mierniki i wskaźniki monitoringu

Cel główny	Miernik	Wskaźnik	Wydział odpowiedzialny
	Jednostka miary	Jednostka miary	
1	2	3	4
I. Rozwój zasobów ludzkich	Wyniki sprawdzianu uczniów na zakończenie klas VI	co najmniej średnia wojewódzka	BS
	[liczba]	[%]	
	Wyniki egzaminu gimnazjalnego	co najmniej średnia wojewódzka	
	[liczba]	[%]	
	Ilość mieszkańców osiągających dochody	Przyrost mieszkańców osiągających dochody (odniesienie do ogólnej liczby mieszkańców)	BA
	[liczba]	[%]	
	Średni dochód mieszkańca	Przyrost średniego dochodu mieszkańca (odniesienie do wskaźnika inflacji)	
	[PLN]	[%]	
	Ilość osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP	Zmiana ilości osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP (odniesienie do ogólnej liczby mieszkańców)	
[liczba]	[%]		
II. Przygotowanie terenów aktywności gospodarczej	Przygotowanie 60 ha terenów pod inwestycje do 2010 roku	Wielkość wykupionych terenów pod inwestycje	PN
		[ha]	
		Objęcie terenów inwestycyjnych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	
		[ha]	
		Wybudowanie dróg (jezdnia, parking, chodnik, ścieżka rowerowa) do nowych terenów inwestycyjnych	ZK / ZI
[%]	[m ²]		

**Raport Monitoringu
Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa 2009**

III. Wspieranie MŚP	Obroty podmiotów gospodarczych rozliczających się w US Dzierżoniów	Wzrost obrotów podmiotów gospodarczych (odniesienie do PKB)	BA
	[PLN]	[%]	
	Liczba osób zatrudnionych na terenie miasta	Zmiana ilości osób zatrudnionych na terenie miasta	
	[liczba]	[%]	
	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w ramach programów wsparcia	Przyrost miejsc pracy w wyniku programów (odniesienie do liczby zatrudnionych)	
	[liczba]	[%]	
IV. Rozwój infrastruktury komunalnej	Remont i modernizacja nawierzchni dróg gminnych	20 000m ² – 100% rocznego przyrostu wybudowanej lub zmodernizowanej drogi (jezdni, parkingu, chodnika, ścieżki rowerowej)	ZI/ZK
	[m ²]	[%]	
	Ilość nowowytbudowanych mieszkań komunalnych i w TBS	Przyrost mieszkań komunalnych i w TBS	ZR
	[szt.]	[%]	
	Ilość nieruchomości objętych selektywną zbiórką odpadów komunalnych	Przyrost nieruchomości objętych selektywną zbiórką odpadów komunalnych	ZK
	[szt.]	[%]	
V. Promocja miasta	Wielkość zagospodarowanych terenów przemysłowych	Przyrost zagospodarowanych terenów przemysłowych (odniesienie do terenów przemysłowych ujętych w mpzp)	BA
	[ha]	[%]	
	Wartość wydatków finansowych przeznaczonych na promocję	Wzrost wydatków finansowych przeznaczonych na promocję	
	[PLN]	[%]	
VI. Działania proekologiczne	Poprawa wskaźników powietrza atmosferycznego w stosunku do roku 2005	Wartość wskaźnika SO ₂	ZK
		[ml/m ³]	
		Wartość wskaźnika NO ₂	
	[ml/m ³]		
	Wartość pyłu zawieszonego		
	[%]	[ml/m ³]	
Wzrost jakości oczyszczanych ścieków	Stężenie zanieczyszczenia Nog		
---	[m ³ /dm ³]		

3. Analiza obszarów priorytetowych

Obszary priorytetowe to sześć celów głównych określonych w Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa:

1. Rozwój zasobów ludzkich.
2. Przygotowanie terenów aktywności gospodarczej.
3. Wspieranie MŚP.
4. Rozwój infrastruktury komunalnej.
5. Promocja miasta.
6. Działania proekologiczne.

Procedura monitoringu Strategii, która stanowi podstawę przeprowadzenia analizy, wskazuje mierniki i wskaźniki dla każdego z sześciu celów głównych. Dlatego też dla przejrzystości obszarów poddanych badaniu, analiza została podzielona na sześć części. Każda z części opisuje, wskazane procedurą, wskaźniki w formie opisowej bądź graficznej. Dla odzwierciedlenia tendencji zachodzących zmian analizie poddano wartości liczbowe określone dla lat 2000 – 2008. W niektórych przypadkach posługiwano się późniejszymi danymi (2001/2002 rok), gdyż nie było możliwości wiarygodnego określenia wartości liczbowych bądź mierzone zjawiska nie zachodziły.

Przedstawione analizy zawierają także komentarze opracowane przez merytorycznie odpowiedzialne wydziały Urzędu Miasta. Omówione są tu wskaźniki i mierniki procedury, a także odniesienie do danych porównawczych. Przedstawiono także aspekty mogące wpłynąć na ocenę sytuacji w danym obszarze, a także na podjęcie działań.

3.1 Rozwój zasobów ludzkich

System oceniania zewnętrznego, czyli sprawdzian po klasie VI szkoły podstawowej i egzamin gimnazjalny został wprowadzony przez reformę systemu edukacji. Z dniem 1 września 1999 roku rozpoczęły działalność sześciolletnie szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja. Uczniowie klas IV- VI szkół podstawowych i gimnazjum, po odbyciu trzyletniego cyklu kształcenia, zostali poddani po raz pierwszy ocenie w 2002 roku. Dlatego też pierwsze wyniki sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego są właśnie z 2002 roku.

Po ośmiu latach funkcjonowania tego systemu można dokonać analizy średnich wyników osiąganych przez uczniów dzierżoniowskich szkół podstawowych i gimnazjów w stosunku do średnich wyników osiąganych przez uczniów w powiecie i województwie. Założonym rezultatem jest osiągnięcie średniego wyniku przez dzierżoniowskich szóstoklasistów i gimnazjalistów na poziomie co najmniej średnich wyników wojewódzkich.

Tabela 2. Wyniki egzaminu VI klasy szkoły podstawowej.

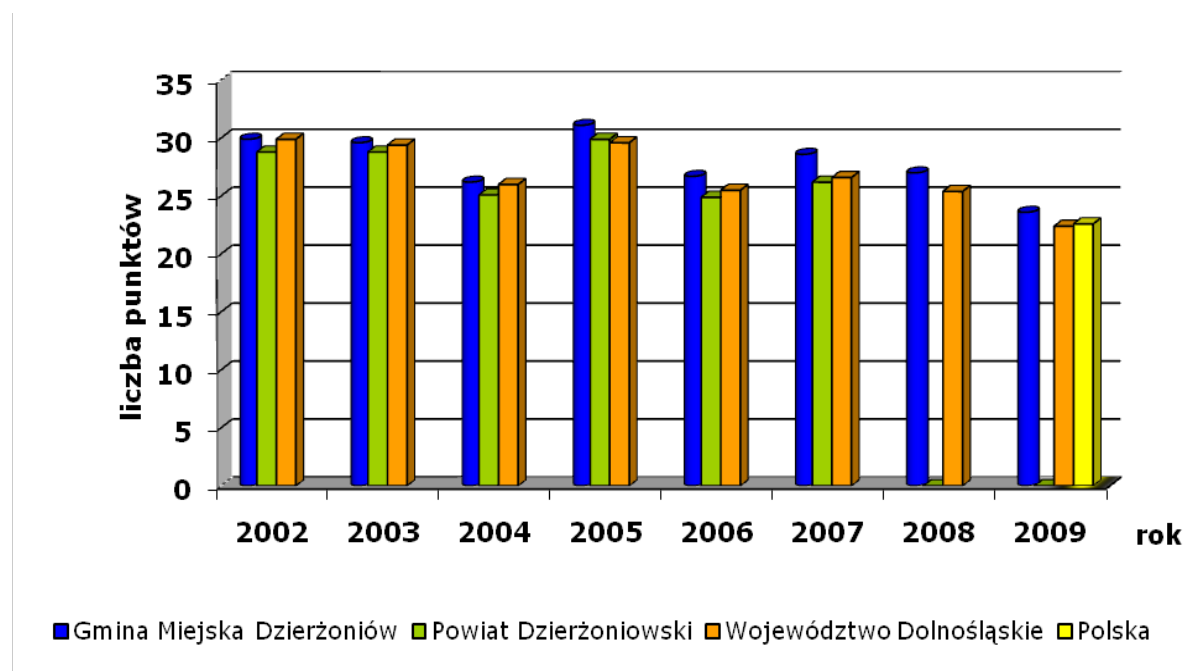
wyszczególnienie	jednostka miary	rok							
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Gmina Miejska Dzierżoniów	pkt	29,9	29,6	26,2	31,1	26,7	28,6	27,0	23,6
Powiat Dzierżoniowski	pkt	28,8	28,8	25,1	29,9	24,9	26,2	brak danych	brak danych
Województwo Dolnośląskie	pkt	29,9	29,4	26,0	29,6	25,5	26,6	25,4	22,4
Polska	pkt	-	-	-	-	-	-	-	22,6
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Powiatem	pkt	+ 1,1	+ 0,8	+ 1,1	+ 1,2	+ 1,8	+ 2,4	brak danych	brak danych
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Województwem	pkt	0	+ 0,2	+ 0,2	+ 1,5	+ 1,2	+ 2,0	+ 1,6	+ 1,2
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Polską	pkt	-	-	-	-	-	-	-	+ 1,0
Wskaźnik osiągnięcia średniej wojewódzkiej przez Gminę Miejską Dzierżoniów	%	100%	100,7%	100,8%	105,1%	104,7%	107,5%	106,3%	105,4%

Źródło: Wydział Infrastruktury Społecznej UM w Dzierżoniowie

Analizując wyniki osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych w latach 2002-2009 można stwierdzić, że średnie wyniki uczniów dzierżoniowskich szkół podstawowych są wyższe niż średnie w powiecie i w województwie. W 2002 roku w Dzierżoniowie odnotowano taki sam wynik jak w województwie a od 2003 roku wyniki sprawdzianu w Dzierżoniowie są wyższe od wyników w województwie o 0,2 punktu w roku 2003 i 2004; 1,5 punktu w 2005 roku; 1,2 punktu w 2006 roku; 2 punkty w 2007 roku, 1,6 punktu w 2008 roku. Pozytywną tendencję potwierdzają wyniki 2009 roku (wyższe o 1,2 punktu), co daje wskaźnik osiągniętego rezultatu 105,4%.

Różnice wyników są bardziej widoczne i bardziej korzystne dla nas, gdy porównamy wyniki sprawdzianu gminy w stosunku do powiatu. Różnica waha się w przedziale od 0,8 do 1,8 punktu więcej dla gminy w latach 2002-2006. Niestety brak danych powiatu dotyczących 2008 i 2009 roku. Ponieważ od dwóch lat nie są wyliczane średnie dla powiatu, do analizy zostały wprowadzone średnie wyniki krajowe. I tak w 2009 roku średnie wyniki dla Dzierżoniowa są również wyższe od średnich krajowych o 1 pkt.

Rysunek 1. Wyniki egzaminu VI klas szkoły podstawowej

Reasumując, należy stwierdzić, że zakładany wskaźnik Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa - wynik sprawdzianu uczniów na zakończenie klasy VI w danym roku, który powinien być co najmniej na poziomie wyniku wojewódzkiego - został w 2009 osiągnięty w 105,4%.

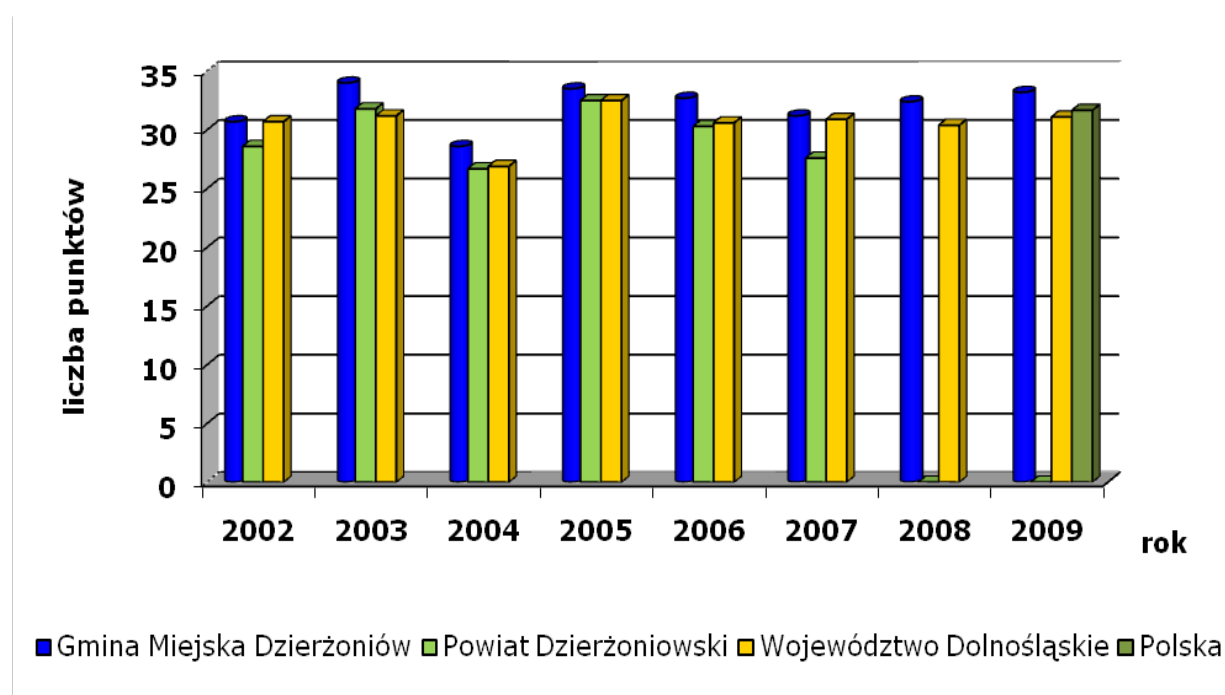
Tabela 3. Wyniki egzaminu gimnazjalnego

wyszczególnienie	jednostka miary	rok							
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
część humanistyczna									
Gmina Miejska Dzierżoniów	pkt	30,7	34,0	28,6	33,5	32,7	31,2	32,4	33,2
Powiat Dzierżoniowski	pkt	28,6	31,8	26,7	32,5	30,3	27,6	brak danych	brak danych
Województwo Dolnośląskie	pkt	30,7	31,2	26,9	32,5	30,6	30,9	30,4	31,1
Polska	pkt	-	-	-	-	-	-	-	31,67
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Powiatem	pkt	+ 2,1	+ 2,2	+ 1,9	+ 1,0	+ 2,4	+ 3,6	brak danych	brak danych
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Województwem	pkt	0	+ 2,8	+ 1,7	+ 1,0	+ 2,1	+ 0,3	+ 2,0	+ 2,1
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Polską	pkt	-	-	-	-	-	-	-	+ 1,53
Wskaźnik osiągnięcia średniej wojewódzkiej przez Gminę Miejską Dzierżoniów	%	100%	109%	106,3%	103,1%	106,9%	101%	106,6%	106,8%
część matematyczno - przyrodnicza									
Gmina Miejska Dzierżoniów	pkt	27,4	25,9	24,2	24,1	25,0	24,8	28,3	27,3
Powiat Dzierżoniowski	pkt	25,6	23,4	22,5	23,1	22,5	22,3	brak danych	brak danych
Województwo Dolnośląskie	pkt	27,6	24,8	23,9	23,9	23,6	24,9	26,4	25,2
Polska	pkt	-	-	-	-	-	-	-	26,03
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Powiatem	pkt	+ 1,8	+ 2,5	+ 1,7	+ 1,0	+ 2,5	+ 2,5	brak danych	brak danych
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Województwem	pkt	- 0,2	+ 1,1	+ 0,3	+ 0,2	+ 1,4	- 0,1	+ 1,9	+ 2,1
Różnica wyników pomiędzy Gminą a Polską	pkt	-	-	-	-	-	-	-	+ 1,27
Wskaźnik osiągnięcia średniej wojewódzkiej przez Gminę Miejską Dzierżoniów	%	99,3%	104,4%	101,3%	100,8%	105,9%	99,6%	107,2%	108,3%

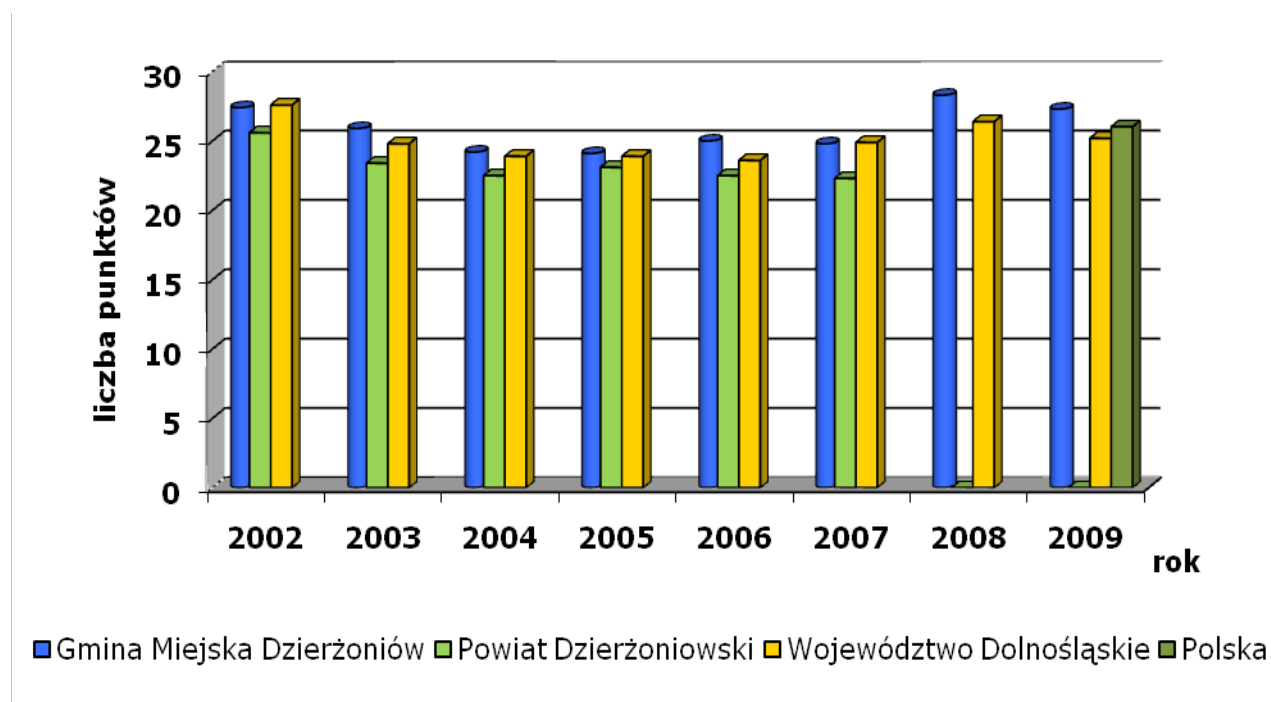
Źródło: Wydział Infrastruktury Społecznej UM w Dzierżoniowie

Analizując wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2002-2009 można zauważyć, że średnie wyniki osiągane przez uczniów dzierżoniowskich gimnazjów są wyższe od średnich wojewódzkich. Tylko pierwszy rok 2002 był niekorzystny, gdy Dzierżoniów osiągnął taki sam wynik jak w województwie w części humanistycznej i o 0,2 punktu mniej w części matematyczno-przyrodniczej. W latach następnych wyniki dla Dzierżoniowa są korzystne. Wyniki osiągnięte w 2009 roku przez dzierżoniowskich gimnazjalistów są bardzo dobre i lepsze niż w roku ubiegłym a osiągnięte rezultaty – wynik dla Dzierżoniowa na poziomie, co najmniej średniej wojewódzkiej – to 106,8% w części humanistycznej egzaminu i aż 108,3% w części matematyczno-przyrodniczej.

Rysunek 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego - część humanistyczna

Rysunek 3. Wyniki egzaminu gimnazjalnego - część matematyczno-przyrodnicza

Porównując wyniki egzaminów gimnazjalnych Dzierżoniowa z powiatem rysuje się bardzo korzystny obraz. Różnica pomiędzy osiąganymi wynikami w Dzierżoniowie a w powiecie są większe i oscylują w przedziale od 1 do 3,6 punktu więcej dla gminy. Największa różnica zauważalna jest w 2007 roku, gdy uczniowie dzierżoniowskich gimnazjów zdobyli o 3,6 punktu więcej w części humanistycznej i o 2,5 punktu więcej w części matematyczno-przyrodniczej od uczniów gimnazjów w powiecie dzierżoniowskim. Brak jeszcze danych za 2008 i 2009 rok. Ponieważ od dwóch lat nie są wyliczone średnie dla powiatu, do analizy zostały wprowadzone średnie wyniki krajowe. I tak w 2009 roku średnie wyniki dla Dzierżoniowa są również wyższe od średnich krajowych o 1,53 pkt. W części humanistycznej i o 1,27 w części matematyczno – przyrodniczej.

Podsumowując można stwierdzić, że wyniki egzaminów w Dzierżoniowie osiąmane od 2003 roku są wyższe od wyników w powiecie i województwie (tylko w 2007 roku w części matematyczno – przyrodniczej wynik Dzierżoniowa był o 0,1 punktu niższy od średniej wojewódzkiej ale za to aż o 2,5 wyższy od średniej w powiecie). Natomiast wynik w części matematyczno – przyrodniczej za 2009 rok jest bardzo dobry, gdyż wyższy od średniej wojewódzkiej aż o 2,1 i najwyższy od początku funkcjonowania gimnazjów.

Dobry poziom osiąganych wyników w dzierżoniowskich szkołach podstawowych i gimnazjach potwierdzają również porównania z krajowymi średnimi wynikami, które w 2009 roku były niższe od wyników dla Dzierżoniowa.

Niewątpliwie na rozwój zasobów ludzkich wpływa również sytuacja ekonomiczna mieszkańców. Ocena takiej sytuacji dokonywana jest na podstawie analizy dochodu mieszkańców oraz liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dzierżoniowie.

Tabela 4. Sytuacja ekonomiczna mieszkańców

wyszczególnienie	jednostka miary	rok								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ilość mieszkańców miasta	osoba	37 516	37 557	37 197	37 008	36 100	35 803	35 387	35 212	34 861
Ilość osób osiągających dochody	osoba	19 322	19 803	20 552	21 115	22 848	22 350	22 529	23 024	23 198
% udział mieszkańców osiągających dochód	%	51,5%	52,7%	55,3%	57,1%	63,3%	62,4%	63,7%	65,4%	66,5%
Sumaryczny dochód mieszkańców [netto]	mIn PLN	215,23	244,87	252,84	271,90	306,04	306,49	341,68	391,58	464,13
Średni dochód mieszkańca [netto]	PLN/osobę	11 139	12 365	12 302	12 877	13 395	13 713	15 166	17 007	20 007
Zmiany średniego dochodu	% roku poprzedniego	---	1,11	0,99	1,05	1,04	1,02	1,11	1,12	1,18
Wskaźnik inflacji	%/rok	10,1	5,5	1,9	0,8	3,5	2,1	1	2,5	4,2
PKB	%/rok	4,3	1,2	1,4	3,9	5,3	3,6	6,2	6,5	4,9

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UM w Dzierżoniowie, Urząd Skarbowy w Dzierżoniowie, Główny Urząd Statystyczny

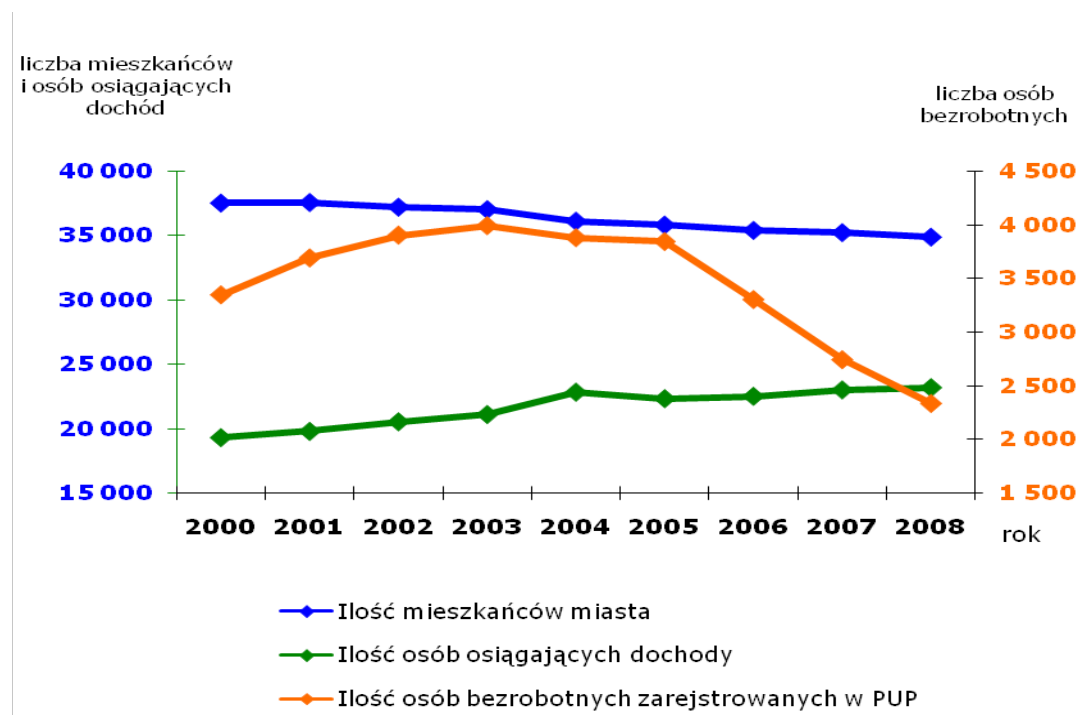
Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z terenu Dzierżoniowa.

wyszczególnienie	jednostka miary	rok									
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Ilość osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu miasta Dzierżoniów	osoba	3 348	3 693	3 906	3 994	3 882	3 846	3 304	2 742	2 333	
% udział osób bezrobotnych w odniesieniu do liczby mieszkańców	%	8,9%	9,8%	10,5%	10,8%	10,8%	10,7%	9,3%	7,8%	6,7%	

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie

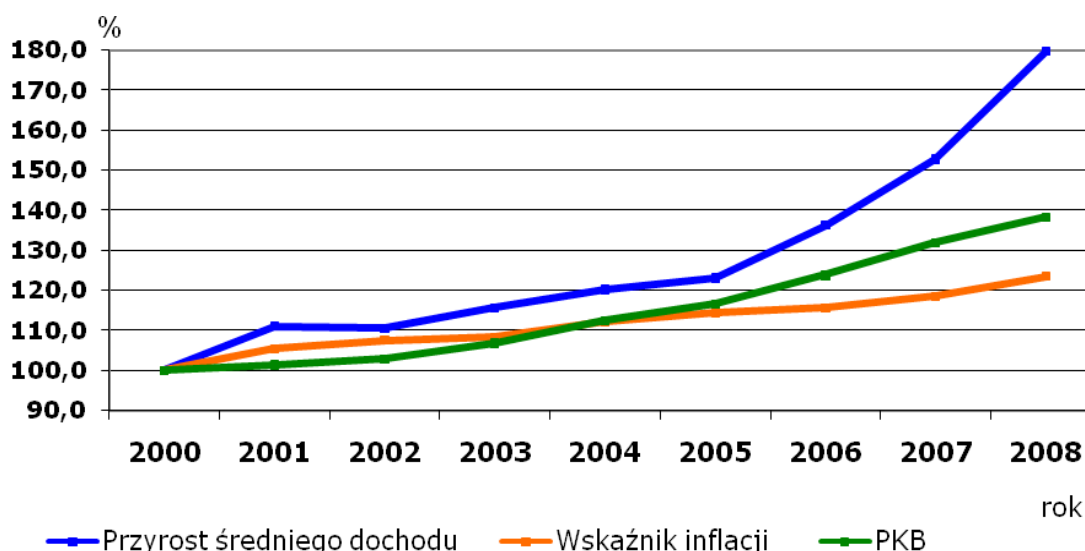
Sytuacja ekonomiczna mieszkańców, na przestrzeni ostatnich lat, ulega stopniowej poprawie. Wzrasta liczba osób osiągających dochód, w 2008 roku udział mieszkańców osiągających dochód wynosił 66,5 % ogółu mieszkańców. Średni dochód mieszkańców wyniósł w 2007 roku 17 007 zł/osobę a w roku 2008 – 20 007 zł/osobę, zanotowano zatem 1,18% wzrost wynagrodzenia w stosunku do roku poprzedniego. Odzwierciedleniem poprawy kondycji finansowej populacji miasta jest także spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dzierżoniowie. Bezrobotni stanowią obecnie 6,7% ogólnej liczby mieszkańców, co daje najniższy poziom od 2000 roku.

Rysunek 4. Populacja miasta, osiągający dochody i bezrobotni

Wzrost średniego dochodu mieszkańców został zaprezentowany w korelacji ze wskaźnikami makroekonomicznymi – inflacją i produktem krajowym brutto.

Rysunek 5. Wzrost średniego dochodu mieszkańca w porównaniu do zmian inflacji i PKB.

Przyrost dochodu mieszkańców jest proporcjonalny do wzrostu produktu krajowego brutto. Relacje pomiędzy tymi wskaźnikami świadczą, że wzrost wynagrodzeń jest ściśle związany ze zwiększaniem wydajności pracy. Wskaźnik inflacji w 2007 roku wynosił 2,5 %, a średni dochód mieszkańców miasta wzrósł o 12,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Natomiast w 2008 roku wskaźnik inflacji wzrósł do 4,2 (ceny w porównaniu z rokiem 2007 wzrosły o 4,2%). W związku z powyższym nastąpił także duży wzrost wynagrodzenia o 17,6% w porównaniu z rokiem 2007. Pomimo wysokiej inflacji związanej z kryzysem gospodarczym, wzrost wynagrodzenia jest proporcjonalny do wzrostu wysokości inflacji. Taka sytuacja wpływa korzystnie zarówno na rozwój regionu jak i kraju.

Bardzo ważnym zjawiskiem zauważalnym w ostatnich latach jest stały spadek liczby osób bezrobotnych z terenu miasta Dzierżoniów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Porównując rok 2000 i 2008 liczba ta spadła aż o 30%. Przyczyną tej pozytywnej tendencji są z pewnością nowe miejsca pracy tworzone przez inwestorów nie tylko w Dzierżoniowie, ale i w całym Województwie, ale także i emigracja zarobkowa poza granicę kraju – do Anglii, Irlandii czy Niemiec.

Reasumując, sytuacja ekonomiczna mieszkańców Dzierżoniowa ulega stopniowej poprawie. Ciągłą i stałą tendencją jest wzrost liczby osób pracujących, a tym samym osiągających dochód przy jednoczesnym spadku liczby osób pozostających bez pracy. Niewątpliwie wpływ na to mają działania władz samorządowych, ukierunkowane na pozyskiwanie nowych inwestorów oraz stosowanie programów pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

3.2 Przygotowanie terenów aktywności gospodarczej

Wyznaczenie terenów aktywności gospodarczej następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Plany miejscowe stanowią prawne narzędzie ustalania przeznaczenia oraz określania sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenów. Wspierają one gminę w realizacji polityki przestrzennej na swoim terenie, dają potencjalnym inwestorom pewność realizacji zamierzonej inwestycji na określonych warunkach.

Realizując ustalenia Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa, władze Gminy, podjęły już w 1997 roku prace nad zmianą przeznaczenia terenów wskazanych w Strategii, w celu utworzenia strefy działalności gospodarczej. Tereny te w obowiązującym wówczas planie przeznaczone były w większości pod użytkowanie rolnicze, uniemożliwiające lokalizację zakładów produkcyjnych. Na początku 2001 roku Rada Miejska Dzierżoniowa uchwaliła dla planowanej strefy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Obszar ten, o powierzchni ok. 100 ha, położony jest w zachodniej części miasta a ograniczony linią kolejową na kierunku Jaworzyna Śląska – Kamieniec Ząbkowicki, granicą administracyjną z Pieszycami, nieczynną bocznicą kolejową w kierunku Pieszyc oraz drogą łączącą Pieszycy Dolne z ulicą Brzegową. Plan ten umożliwił lokalizację nowych podmiotów na terenie Podstrefy Dzierżoniów Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK.

W 2006 roku miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objęto kolejne tereny inwestycyjne o łącznej powierzchni 11 ha: pomiędzy ul. Podwalną a ul. Polną – 9 ha i przy ul. Wrocławskiej – 2 ha.

Podjęmowane przez władze miasta wszechstronne działania w celu stworzenia przyjaznego klimatu do inwestowania, tj. przygotowywanie nowych atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, budowa infrastruktury technicznej, uchwalanie programów pomocy publicznej oraz szeroka promocja, prowadzona wspólnie ze spółką zarządzającą WSSE INVEST-PARK, przyniosły bardzo dobre efekty. Podstrefa Dzierżoniów zajmuje 4 miejsce pod względem efektywności gospodarczej 1 ha powierzchni w WSSE INVEST-PARK. Przedstawione poniżej dane obrazują efektywność dzierżoniowskiej Podstrefy.

Tabela 6. Zmiany obszaru Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK

Wyszczególnienie	1997 rok ustanowienie WSSE	WSSE po zmianie granic w roku								
		1999	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
		obszar [ha]								
WSSE, w tym:	256,4	255,4	473,8	492,6	492,6	616,5	745,8	939,4	1 434,57	1 544,68
Podstrefa Dzierżoniów	15,7	20,6	47,5	47,5	52,5	52,5	52,5	51,0	80,12	80,48

Źródło: WSSE INVEST-PARK sp. z o.o.

Tabela 7. Poziom nakładów inwestycyjnych w Podstrefie Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK.

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne [mln zł]									
	1997	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
WSSE, w tym:	146,353	288,549	681,322	987,911	1434,210	3263,756	4596,547	5872,072	7,855	9,626
Podstrefa Dzierżoniów	21,984	54,494	113,178	165,177	181,802	207,303	242,996	347,154	442,132	544,239

Źródło: WSSE INVEST-PARK sp. z o.o.

Tabela 8. Poziom zatrudnienia w Podstrefie Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK

Wyszczególnienie	Zatrudnienie [osoby]									
	1997	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
WSSE, w tym:	1 509	3 517	4 354	6 098	7 040	10 786	18 789	22 980	28 673	30 924
Podstrefa Dzierżoniów	94	524	663	1 046	794	841	1 066	1 298	1 826	2 045

Źródło: WSSE INVEST-PARK sp. z o.o.

O stałym rozwoju Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK świadczą poniższe wskaźniki:

- ◆ ciągły wzrost obszaru Podstrefy - z 15,7 ha w 1997 roku do 80,48 ha w 2008 roku,
- ◆ wysoki poziom ponoszonych przez inwestorów nakładów inwestycyjnych, który w 2008 roku wyniósł 544,239 mln zł, gdy w 1997 roku - 21,984 mln zł,
- ◆ rosnący poziom zatrudnienia w firmach, na koniec 2008 roku – 2 045 osób, w pierwszym roku funkcjonowania WSSE - 94 osoby.

Na koniec 2008 roku na terenie Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK funkcjonowały następujące firmy:

- **ORION Sp. z o.o.** - produkcja piany poliuretanowej i klejów dla budownictwa,
- **HENKEL POLSKA Sp. z o.o. oddział w Dzierżoniowie** - produkcja materiałów budowlanych (suche zaprawy klejowe),
- **Metzeler Automotive Profile Systems Polska Sp. z o.o.** - produkcja uszczelek do drzwi i szyb samochodowych,
- **BROEN S.A.** - produkcja armatury sanitarnej,
- **ERMOSOGA Sp. z o.o.** - produkcja form wtryskowych,
- **DOMEX Sp. z o.o.** - produkcja armatury wodociągowej i gazowej – żeliwnej i stalowej,
- **Przedsiębiorstwo „PAMAX” Sp. z o.o.** - produkcja stolarki budowlanej z PCV i AL,
- **LIBRA Sp. z o.o.** - produkcja klei dla budownictwa oraz farb ekologicznych,
- **Broen Sp. z o.o.** - produkcja armatury sanitarnej,
- **Harris Calorific International Sp. z o.o.** - projektowanie, rozwój, wytwarzanie i dystrybucja wyrobów do spawania i cięcia, gazowych i elektrycznych urządzeń kontrolno – pomiarowych oraz wszelkiego związanego z tym dodatkowego i pomocniczego wyposażenia; palniki gazowe do cięcia, regulatory gazowe oraz końcówki do cięcia, spawania i nagrzewania,
- **Pentair Poland Sp. z o.o.** - produkcja, montaż i dystrybucja m.in. pomp, filtrów, kaset, naczyń, zaworów oraz innych urządzeń do uzdatniania, oczyszczania i filtrowania wody jak również wszelkich metalowych i plastikowych osłon i komponentów do elektronicznych, elektrycznych, telekomunikacyjnych, informatycznych i innych technologicznie zaawansowanych produktów,
- **Metalis Polska Sp. z o. o.** - produkcja części metalowych dla przemysłu elektrotechnicznego, motoryzacyjnego i RTV,
- **SKC eurodisplay Sp. z o. o.** – produkcja powłok podświetlania monitorów LCD,
- **SKC Haas Poland Sp. z o.o.** – producent powłok podświetlania monitorów LCD,
- **Mecfil Poland Sp. z o.o.** – producent elementów metalowych z tworzyw sztucznych dla przemysłu włókienniczego i medycznego,
- **HMP S.A.** – produkcja i sprzedaż wyrobów papierowych tj. między innymi palet papierowych, przekładek lub wsadów do papieru.
- **COGI PROFIL Sp. z o. o.** - produkcja i sprzedaż profili wykorzystywanych w konstrukcji płyt kartonowo-gipsowych oraz w podsufitkach, ram do drzwi

rozsuwanych i włazów, wykorzystywanych w realizacji projektów i prac z użyciem płyt kartonowo-gipsowych.

- **ALPHA VISION POLSKA sp. z o.o.** – usługi cięcia i formatowania folii optycznej do ekranów LCD.

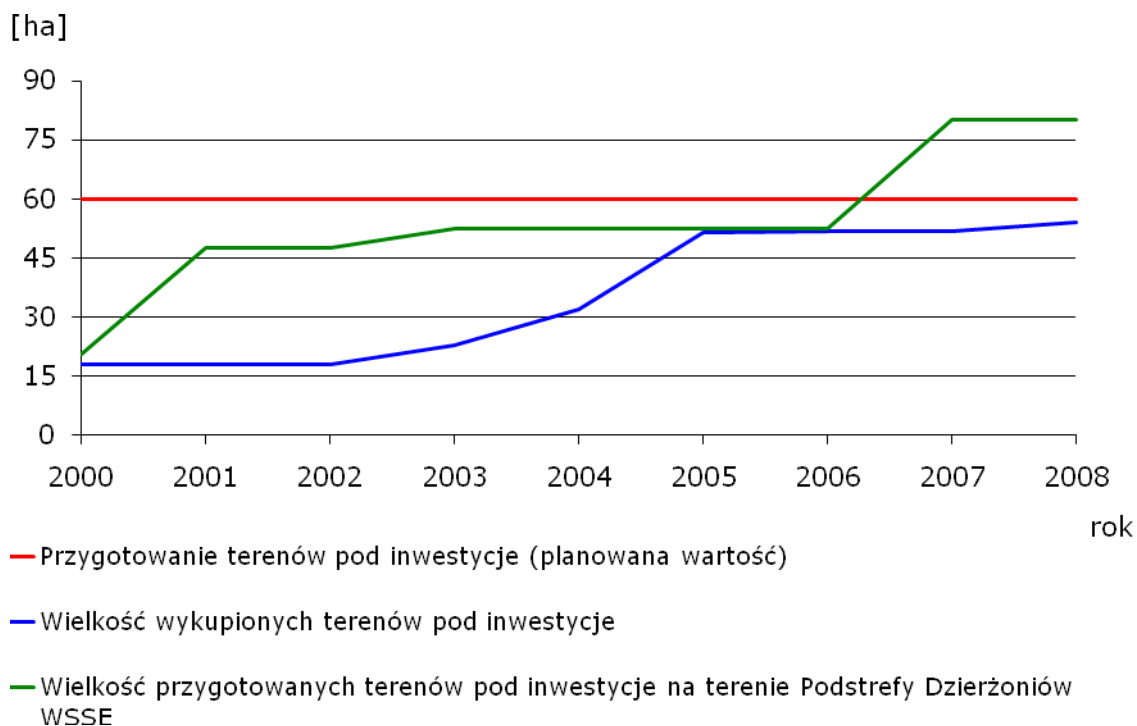
Tabela 9. Tereny aktywności gospodarczej.

wyszczególnienie	jednostka miary	rok								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wielkość przygotowanych terenów pod inwestycje na terenie Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK (narastająco)	ha	20,6	47,5	47,5	52,5	52,5	52,5	52,5	80,1	80,1
Wielkość wykupionych terenów pod inwestycje (narastająco)	ha	17,9	17,9	17,9	22,72	31,95	51,39	51,7	51,7	54,12
Objęcie terenów inwestycyjnych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (narastająco)	ha	9,55	100	100	100	100	100	111	111	111
Wybudowanie dróg do nowych terenów inwestycyjnych	m2	brak danych	3 220	17 654	0	0	0	0	7 344,2	0
Przygotowanie 60 ha terenów pod inwestycje do 2010 roku	% (do wielkości wykupionych terenów)	29,83	29,83	29,83	37,87	53,25	85,65	86,17	86,17	90,20
	% (do terenów WSSE)	34,33	79,17	79,17	87,50	87,50	87,50	87,50	133,50	133,50

Źródło: Referat Architektury, Referat Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami,
Wydział Inżynierii Miejskiej, Wydział Inwestycji UM w Dzierżoniowie

W 2008 roku wskaźnik przygotowania 60 ha terenów pod inwestycje osiągnął 133,50% w odniesieniu do przygotowanych terenów Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST –PARK i wartość 90,20% w odniesieniu do wykupionych terenów pod inwestycje.

Rysunek 6. Tereny inwestycyjne w Dzierżoniowie

Pozyskanie nowych inwestorów uzależnione jest nie tylko od utworzenia nowych terenów inwestycyjnych, ale także od przygotowania infrastruktury technicznej umożliwiającej budowę zakładów. Analizując powyższe można stwierdzić, że w latach 2001 - 2002 wartość wskaźnika wybudowanych dróg do nowych terenów inwestycyjnych utrzymywała się na wysokim poziomie. Kolejne lata 2003 - 2006 to czas przygotowania dokumentacji projektowej na budowę ul. Strefowej. W latach 2005 - 2006 WSSE INVEST-PARK Sp. z o.o. wybudowała I etap ul. Strefowej, prowadzącej do firmy PENTAIR. W 2007 roku gmina zrealizowała kolejny etap drogi o pow. 7 344,20 m², wraz z pełnym uzbrojeniem w sieć wodociągową, kanalizację sanitarną i deszczową, oświetlenie uliczne i kanalizację teletechniczną. Pozwoliło to na pozyskanie strategicznego inwestora, jakim jest firma SKC, jak również na przygotowanie kolejnych obszarów do zainwestowania. Zakończenie realizacji budowy ul. Strefowej zaplanowano na rok 2009. Pozwoli to na zamknięcie przedsięwzięcia inwestycyjnego w zakresie budowy dróg do obsługi tych terenów WSSE.

W 2008 roku nie realizowano infrastruktury drogowej, ale zainwestowano środki finansowe w wysokości 204 tys. zł na budowę kanału deszczowego dla potrzeb odwodnienia terenów przygotowanych dla pozyskania przyszłych inwestorów na terenie WSSE.

3.3 Wspieranie MŚP

Sfera życia gospodarczego miasta wpływa niewątpliwie na społeczno – ekonomiczny rozwój miasta. Stąd obserwacjom i analizie poddawane są wskaźniki wpływające na gospodarkę miasta i sytuację ekonomiczną mieszkańców.

Tabela 10. Obroty podmiotów gospodarczych

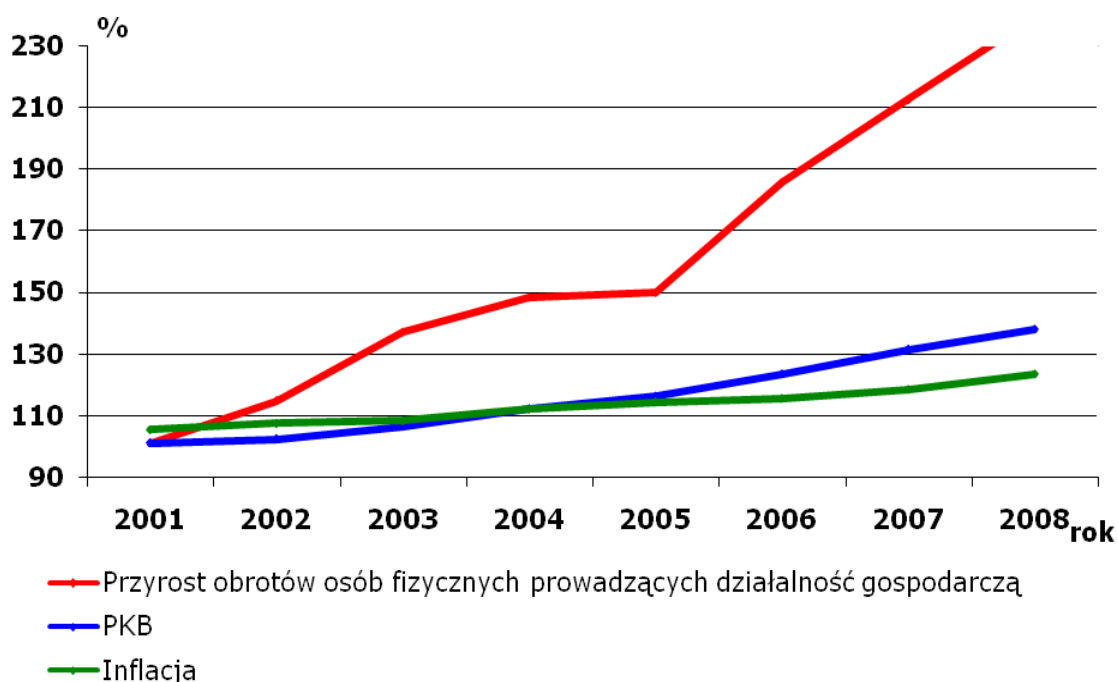
wyszczególnienie	Jedn. miary	rok								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obroty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	tys.PLN	380 882	428 281	437 837	522 406	565 375	571 277	708 053	809 834	911 249
Wzrost obrotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	% (w odniesieniu do roku poprzedniego)	brak danych	12,4%	2,2%	19,3%	8,2%	1,04%	23,94%	14,37%	12,52%
Obroty osób prawnych	tys.PLN	219 614	310 964	306 507	221 112	474 946	258 932	536 633	390 171	540 937
Wzrost obrotów osób prawnych	% (w odniesieniu do roku poprzedniego)	brak danych	41,6%	-1,4%	-27,9%	114,8%	-45,5%	107,2%	-27,3%	38,64%
PKB	%/rok	4,3	1,2	1,4	3,9	5,3	3,6	6,2	6,5	4,9
Inflacja	%/rok	10,1	5,5	1,9	0,8	3,5	2,1	1	2,5	4,2

Źródło: Urząd Skarbowy w Dzierżoniowie, Główny Urząd Statystyczny

Na przestrzeni lat obserwuje się wzrost obrotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wzrost w stosunku do 2000 roku wynosi ponad 139%. Ocena sytuacji w sektorze podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną jest o wiele bardziej skomplikowana. Przedstawione dane statystyczne obrazują sytuację firm

zarejestrowanych i rozliczających się w Urzędzie Skarbowym w Dzierżoniowie. Nie obejmują one podmiotów posiadających siedzibę główną poza Dzierżoniowem lub posiadających statut dużego przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa te rozliczają się z wieloma urzędami na terenie kraju, natomiast informacja dociera do nas w formie cząstkowej lub jedynie jako środki finansowe – udział gminy w podatku CIT. Ponadto, według informacji US Dzierżoniów istnieje bardzo duża zmienność właściwości Urzędów Skarbowych, którym podmioty podlegają, co całkowicie zniekształca zgromadzone dane statystyczne.

Rysunek 7. Wzrost obrotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do PKB i inflacji.

Przyrost obrotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wykazuje w porównaniu z przyrostem wskaźników makroekonomicznych (PKB, inflacja) o wiele większą dynamikę.

Tabela 11. Sytuacja na dzierżoniowskim rynku pracy.

wyszczególnienie	jednostka miary	rok						
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba zatrudnionych na terenie miasta w głównych działach gospodarki	osoba	6 217	5 575	6 937	6 512	7 376	7 862	7 023
Przyrost liczby zatrudnionych (w odniesieniu do roku poprzedniego)	%	bd	-10,33	24,43	-6,13	13,27	6,59	-10,67
Liczba utworzonych nowych i utrzymanych miejsc pracy w wyniku funkcjonowania programów pomocy publicznej	liczba	122	143	154	144	140	144	177
Przyrost miejsc pracy w wyniku funkcjonowania programów pomocy publicznej	%	1,96	2,57	2,22	2,21	1,90	1,83	2,52
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	osoba	3 906	3 994	3 882	3 846	3 304	2 742	2 333
Populacja miasta	osoba	37 197	37 008	36 100	35 803	35 387	35 212	34 861

Źródło: Urząd Skarbowy w Dzierżoniowie, Wydział Rozwoju Gospodarczego, Wydział Spraw Obywatelskich UM w Dzierżoniowie, Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie

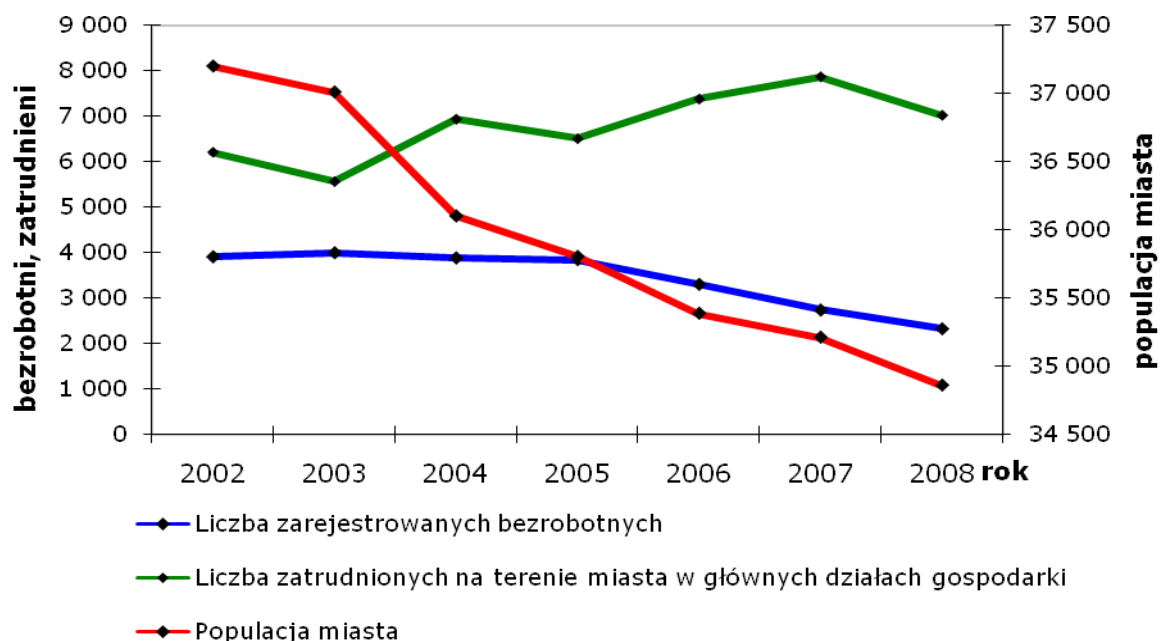
Analiza powyższych danych wskazuje, iż liczba osób pracujących w porównaniu do roku ubiegłego zmalała o 10,67%. W 2008 roku pracowało 20,1% populacji miasta, 6,7% pozostaje bez zatrudnienia. Obserwujemy tu korzystne trendy, gdyż w 2002 roku pracowało 16,7% populacji miasta, 10,5% stanowili bezrobotni.

Charakterystycznymi zjawiskami ostatnich lat są:

- spadek liczby mieszkańców miasta,
- spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dzierżoniowie

Przyczynami zjawiska zmniejszania się populacji miasta jest ujemny przyrost naturalny oraz migracje poza region. Na spadek ilości bezrobotnych zdecydowany wpływ mają nowopowstające inwestycje dużych firm, zarówno na terenie miasta, jak i województwa. Dużą rolę odegrała tu również możliwość wyjazdu do pracy za granicę, która znacznie wzrosła po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Rysunek 8. Sytuacja na dzierżoniowskim rynku pracy.

Szczególnie ważne jest dla władz miasta stworzenie dobrych warunków, w ramach swoich kompetencji, do zakładania własnych działalności gospodarczych, tworzenia nowych oraz utrzymania istniejących miejsc pracy w funkcjonujących przedsiębiorstwach.

W tym celu miasto prowadzi szereg działań ukierunkowanych na udzielanie pomocy przedsiębiorcom.

Funkcjonujące programy pomocy publicznej przyczyniły się do powstania i utrzymania 177 nowych miejsc pracy poza podstrefą oraz 219 nowych miejsc pracy na terenie WSSE INVEST-PARK – Podstrefa Dzierżoniów.

Jedną z instytucji wsparcia biznesu, prowadzoną i finansowaną przez władze miasta, jest Gminne Centrum Informacji (GCI).

GCI świadczy bezpłatne usługi w zakresie:

- nauki i pomocy przy sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych niezbędnych do podjęcia pracy,
- nauki obsługi komputera, internetu a także obsługi poczty elektronicznej (szkolenia),
- dostępu do komputerów i internetu w celu wyszukiwania ofert pracy i rozsyłania za pomocą poczty elektronicznej dokumentów aplikacyjnych,
- informacji jak założyć działalność gospodarczą i skąd pozyskać środki na jej rozpoczęcie i dalszy rozwój,
- informacji o możliwościach skorzystania z programów pomocowych pochodzących z budżetu państwa oraz UE.

W 2008 roku Centrum zorganizowało 17 szkoleń, w których uczestniczyło 26 osób. 278 osobom udzielono pomocy przy sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny). W ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy skonsultowano 10 wniosków dotyczących uzyskania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych. Skonsultowano i sprawdzono także 8 wniosków i biznes planów związanych z zaciągnięciem pożyczki w Funduszu Regionu Wałbrzyskiego oraz dotacji z Powiatowego Urzędu Pracy.

GCI nawiązało współpracę z 14 z niżej przedstawionymi pracodawcami, którzy poszukiwali potencjalnych pracowników:

1. Zakład Robót Elektrycznych _EL_MONT
2. HI LOGISTICS EUROPE- Biskupice Podgórne
3. Tailor
4. Lincoln Electric Bester
5. PHU SER-FETKA
6. PHU TUKAN – Ząbkowice Śląskie
7. ZEBRA
8. REM-BUD
9. PPH Pamela
10. PPHU Aklima
11. Produkcja Wyrobów Dekarskich MAGNAN – Ząbkowice Śląskie
12. ITUM OWOCE
13. PKS Dzierżoniów
14. Agencja pośrednictwa Pracy RANSTADT – Wrocław

Informacje o wolnych miejscach pracy były umieszczane na stronie internetowej, na tablicy informacyjnej w biurze GCI oraz bezpośrednio przekazywane zainteresowanym osobom bezrobotnym. W roku 2008 z bazy przedsiębiorców oferujących pracę skorzystało około 60 osób.

W 2008 roku klienci GCI byli zdecydowanie bardziej zainteresowani uzyskaniem porad w zakresie przygotowania dokumentów aplikacyjnych (CV i listów motywacyjnych) niż szkoleniami w dziedzinie nauki obsługi komputera, internetu a także obsługi poczty elektronicznej. Łącznie z jego usług skorzystało w 2008 roku ok. 1400 osób.

Tabela 12. Efekty działalności GCI.

wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Ilość zorganizowanych szkoleń	39	51	48	36	17
Ilość uczestników szkoleń	65	109	97	77	26
Ilość sporządzonych dokumentów aplikacyjnych	98	147	326	250	278
Ilość konsultacji wniosków dotyczących pożyczki, dotacji dla osób bezrobotnych	---	---	57	45	18
Ilość bezpłatnych usług	1 300	1 400	1 500	1 650	1 400

Źródło: Gminne Centrum Informacji w Dzierżoniowie

Istotnym przedsięwzięciem dla rozwoju przedsiębiorczości miasta było utworzenie Dzierżoniowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości (DIP).

DIP udostępnia na preferencyjnych warunkach dla osób bezrobotnych lub firm zatrudniających osoby bezrobotne, lokale użytkowe na działalność produkcyjno-usługowo-biurową. Okres inkubacji w DIP wynosi 5 lat. Jest on zlokalizowany w budynku poprodukcyjnym na terenie byłej „Diory”. Koszt adaptacji obiektu na DIP wyniósł 1 020 865,-PLN. PLN. Na realizację przedsięwzięcia pozyskano środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR oraz budżetu państwa w wysokości 83% wartości zadania.

DIP stanowił w 2008 roku siedzibę dla 12 firm, zatrudniających łącznie 34 osoby. Wymiernym efektem funkcjonowania Dzierżoniowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości jest fakt, że jedna firma po okresie inkubacji przeniosła swoją działalność do nowo wykupionego lokalu użytkowego i w dalszym ciągu rozwija własną ofertę produkcyjno-usługową.

Tabela 13. Rezultaty działalności DIP.

rok	ilość firm	średni poziom zatrudnienia
2004	5	15
2005	9	20
2006	9	30
2007	13	38
2008	12	34

Źródło: Wydział Rozwoju Gospodarczego UM w Dzierżoniowie

Kolejnym istotnym przedsięwzięciem wspierającym przedsiębiorczość jest Dzierżoniowskie Centrum Biznesu, które funkcjonuje od 1996 roku. Na terenie DCB zostało utworzonych 9 lokali użytkowych na działalność biurową. Zgodnie z zasadami funkcjonowania DCB udostępnia na preferencyjnych warunkach lokale użytkowe na działalność biurową dla osób bezrobotnych lub przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą, które zatrudnią osoby bezrobotne. Okres inkubacji w DCB wynosi 3 lata. Na koniec 2008 roku w DCB działalność prowadziło 9 firm, łączne zatrudnienie wynosiło 11 osób. Wymiernym efektem prowadzenia DCB jest fakt, że w ciągu 12 lat funkcjonowało 30 firm, a po okresie inkubacji 10 firm prowadzi działalność gospodarczą we własnych lokalach użytkowych.

Instytucją wspierającą przedsiębiorczość jest także Fundusz Poręczeń Kredytowych Powiatu Dzierżoniowskiego spółka z o.o. Udziałowcami Funduszu są gminy powiatu dzierżoniowskiego oraz od 2007 roku Fundusz Regionu Wałbrzyskiego. Gmina Miejska Dzierżoniów w 2008 roku zwiększyła swoje udziały w spółce o kwotę 50 000 zł.

FPKPD udziela dodatkowego zabezpieczenia w formie poręczeń dla kredytów/pożyczek udzielanych przez instytucje finansowe na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu dzierżoniowskiego. W 2008 roku Fundusz udzielił 18 poręczeń na łączną kwotę 494 300,00 zł, w wyniku których powstało 7 nowych firm, które utworzyły i utrzymały 28 nowych miejsc pracy. Poręczenia udzielone zostały mikroprzedsiębiorcom

rozpoczynającym bądź prowadzącym działalność gospodarczą na terenie powiatu dzierzoniowskiego.

Tabela 14. Rezultaty działalności FPKPD.

rok	liczba udzielonych poręczeń	wartość udzielonych poręczeń (zł)	liczba nowych firm	liczba utworzonych i utrzymanych nowych miejsc pracy
2004	12	229 400,00	4	15
2005	16	336 120,00	4	16
2006	17	362 445,00	5	19
2007	15	429 683,24	4	9
2008	18	494 300,00	7	28
razem	78	1 851 949,00	24	87

Źródło: Fundusz Poręczeń Kredytowych Powiatu Dzierżoniowskiego

Wsparcie przedsiębiorczości, a tym samym rozwoju gospodarczego i ekonomicznego miasta jest szczególnie ważne dla władz samorządowych i będzie kontynuowane w kolejnych latach.

3.4 Rozwój infrastruktury komunalnej

Działania gminy w zakresie rozwoju infrastruktury komunalnej związanej z remontem i modernizacją nawierzchni dróg gminnych osiągają dobre rezultaty. W roku 2003 wskaźnik wyremontowanych i zmodernizowanych odcinków dróg wynosił 37,82% a w roku 2008 już 245,37%.

W minionym roku realizowano inwestycję związaną z restrukturyzacją lewobrzeżnej części miasta Dzierżoniowa, która obejmowała remont ulic Kopernika (od ul. Sienkiewicza do ul. Kilińskiego), Strumykowej, Podwalnej, Osadniczej, Ciepłowniczej i Zielonej. Ponadto wykonano:

- remont ul. Kościelnej,
- remont kwater przy ul. Bohaterów Getta, Rynku, ul. Klasztornej i ul. Wrocławskiej,
- remont chodnika na os. Struga,
- budowę dróg na os. Młodych III,
- budowę parkingu na os. Różanym (od ul. Korczaka do bud. Nr 20) oraz chodnika,
- remonty dróg i chodników gminnych oraz nakładki na drogach.

Tabela 15. Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej

Wskaźnik, miernik	Jednostka miary	rok					
		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Założony roczny wskaźnik	m2	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Powierzchnia wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych	m2	7 563,80	9 282,50	22 654,85	30 274,68	10 226,20	49 073,21
Procentowy wskaźnik odcinków wyremontowanych i zmodernizowanych	%	37,82	46,41	113,27	151,37	51,13	245,37

Źródło: Wydział Inwestycji, Wydział Inżynierii Miejskiej UM w Dzierżoniowie

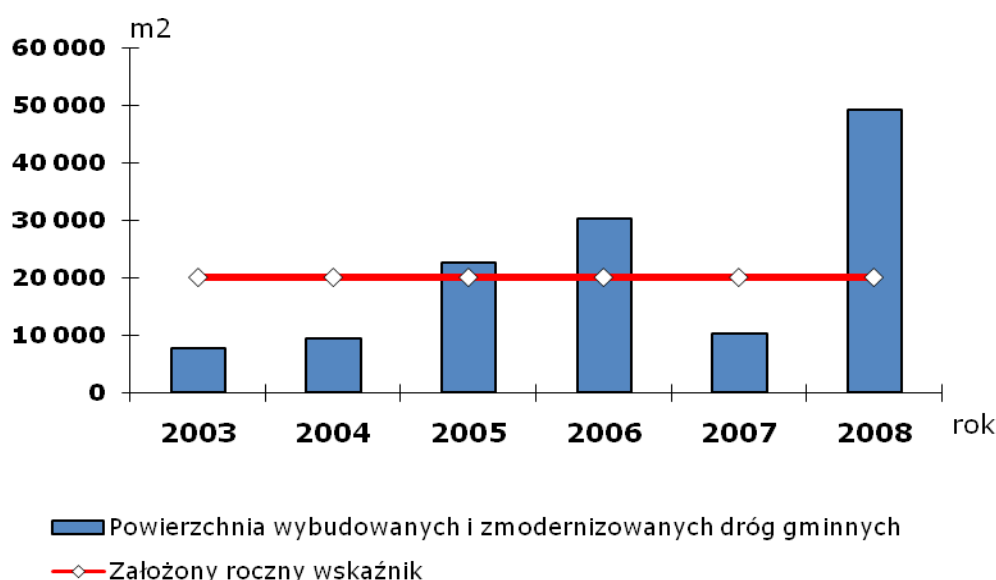
Badany wskaźnik pokazuje, że w każdym kolejnym roku inwestowanie przez Gminę w tym zakresie ma tendencję wzrostową. Wyjątkiem jest rok 2007, w którym to wskaźnik odcinków wyremontowanych i zmodernizowanych wynosił 51,13%, przy czym omawiany wskaźnik nie obejmował wykonanych ulic w roku 2007 tj. ul. Strumykowej (od

ul. Kopernika do ul. Kolejowej), ul. Osadniczej, ul. Ciepłowniczej, ul. Kopernika (od ul. Kilińskiego do ul. Sienkiewicza) z uwagi na odbiór całości zadania w roku następnym.

W związku z powyższym całkowita powierzchnia wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych dróg gminnych wynosi w 2008 r. – 49 073,21, co daje bardzo dobry wynik – 245,37% - najlepszy od 2003 roku. Warto nadmienić, iż do tego wskaźnika nie zaliczono ponadto remontów na drogach wojewódzkich i powiatowych:

- łączna powierzchnia wyremontowanych dróg powiatowych: 1 032,59 m²,
- łączna powierzchnia wyremontowanych dróg wojewódzkich: 494,38 m².

Rysunek 9. Modernizacja infrastruktury drogowej

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) na lata 2009-2016 zawiera szereg inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej. Dla wielu z nich przygotowywana jest w 2009 roku dokumentacja projektowa.

Do kluczowych zadań wpisanych do WPI należą:

1. Budowa obwodnic miasta Dzierżoniowa – odcinek południowy i wschodni,
2. Współfinansowanie – modernizacja drogi Dzierżoniów – Łagiewniki,
3. Budowa drogi od OSiR-u do ul. Batalionów Chłopskich,
4. Restrukturyzacja lewobrzeżnej części miasta Dzierżoniowa- obszaru aktywności gospodarczej – etap II,
5. Budowa drogi średnicowej,
6. Sieć ścieżek rowerowych na terenie miasta,
7. Budowa drogi dojazdowej odcinek od ul. Wrocławskiej do ul. Armii Krajowej,
8. Budowa łącznika ul. Nowowiejska – Świdnicka,

9. Budowa drogi gminnej – przedłużenie ul. Słowiańskiej,
10. Poprawa infrastruktury w mieście (drogi osiedlowe, ul. Mickiewicza, ul. Prochowa, ul. Korczaka, ul. Relaksowa, ul. Żeromskiego, ul. Prusa, ul. Rzeźnicza, ul. Garbarska, ul. Ciasna, ul. A. Krajowej (od ul. Piaskowej w kierunku ogrodów działkowych), ul. Wesoła, ul. Sikorskiego, ul. Wiejska, ul. Nowowiejska, ul. Żłota, ul. Pocztowa, ul. Świdnicka, ul. Cicha),
11. Restrukturyzacja południowo- wschodniej części miasta Dzierżoniowa,
12. Modernizacja ul. Brzegowej,
13. Budowa drogi od ul. Zielonej do ul. Polnej,
14. Budowa parkingów na terenie miasta.

Lokalna polityka mieszkaniowa opiera swoje założenia na rozwoju mieszkalnictwa realizowanego przez Gminę, która buduje budynki komunalne oraz przez Dzierżoniowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (DTBS).

Tabela 16. Mieszkania komunalne i DTBS

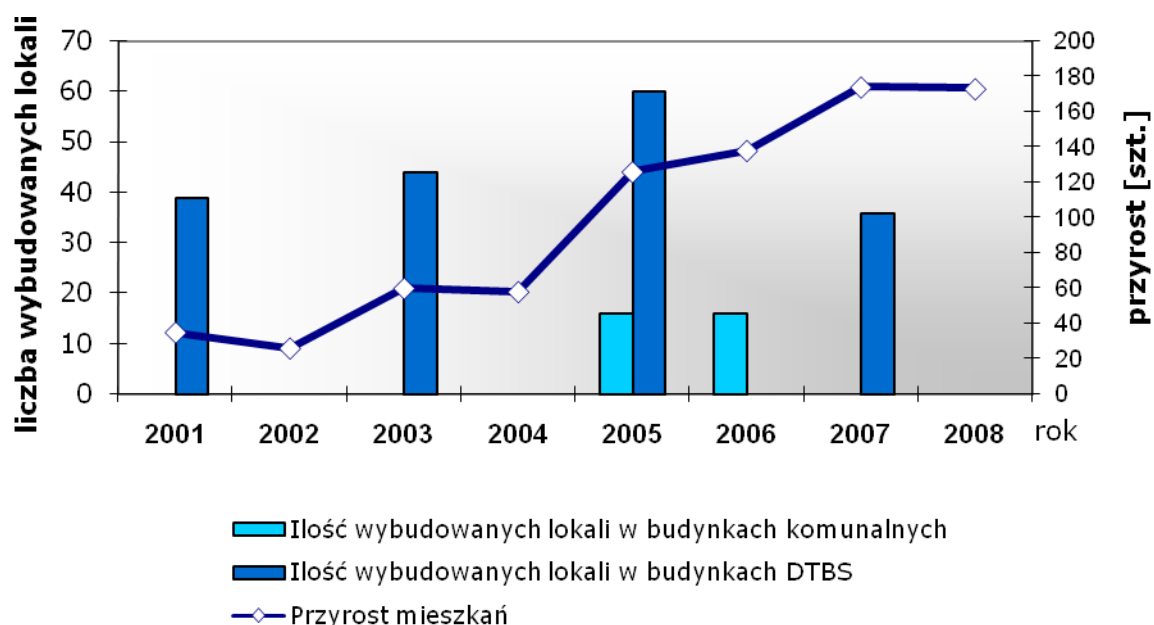
wyszczególnienie	rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ilość wybudowanych lokali w budynkach komunalnych	0	0	0	0	16	16	0	0
Ilość lokali mieszkalnych w budynkach komunalnych wyłączonych z eksploatacji	- 4	- 9	- 10	- 2	- 8	- 4	0	- 1
Ilość wybudowanych lokali w budynkach DTBS	39	0	44	0	60	0	36	0
Bilans roku	35	-9	34	-2	68	12	36	-1
Przyrost mieszkań komunalnych i DTBS	35	26	60	58	126	138	174	173

Źródło: Wydział Lokalowy UM w Dzierżoniowie

W 2008 roku nie wybudowano żadnego budynku komunalnego ani budynku Dzierżoniowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Inwestycja realizowana przez DTBS nie została ukończona w 2008 roku z powodu braku wykonania przez gestorów sieci swoich inwestycji. Oddanie 24 lokali mieszkalnych nastąpiło w I kwartale 2009 roku.

W 2008 roku wyłączono z eksploatacji, ze względu na zły stan techniczny budynku, jeden lokal mieszkalny. W związku z tym w roku 2008 odnotowano ujemny przyrost lokali mieszkalnych.

Rysunek 10. Przyrost mieszkań komunalnych i DTBS

Na rozwój infrastruktury komunalnej miasta wpływają nie tylko działania dotyczące infrastruktury drogowej i polityki mieszkaniowej, ale i racjonalne gospodarowanie odpadami. We wrześniu 2003 r. Burmistrz Dzierżoniowa wprowadził pilotażowy program selektywnej zbiórki odpadów metodą workową na Osiedlu Makowym (pilotażem objęto 95 nieruchomości). Dobre efekty programu pilotażowego spowodowały, że w maju 2004 roku została rozpoczęta selektywna zbiórka na Osiedlu Młodych (164 nieruchomości). Następnie w lutym 2005 r. selektywną zbiórką metodą workową objęto 400 nieruchomości na Osiedlu Zielonym. W 2007 r. system workowy został rozszerzony o tereny zabudowy jednorodzinnej zlokalizowanej przy ulicach: Struga, Wesołej, Staszica, Łąkowej, Zwycięzców, Staffa, Nałkowskiej, Kruczkowskiego, Struga, Południowej, Zamenhofska, Słowiczej, Piaskowej, Ks. Dzierżonia, Spokojnej, Zacisze, Kvarcowej, Cybulskiego, Armii Krajowej, Relaksowej (560 nieruchomości). W 2008 r. system workowy został wprowadzony w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Dzierżoniowa.

W zabudowie wielorodzinnej, ze względu na charakter zabudowy, system selektywnej zbiórki odpadów oparty jest na oznakowanych pojemnikach o pojemności

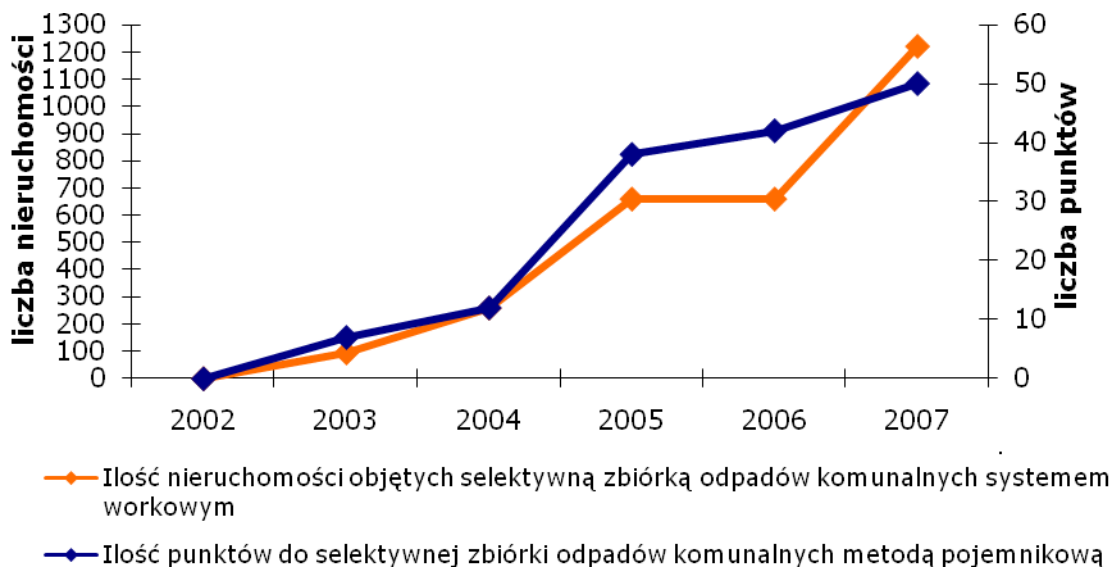
1.100 litrów. Pierwsze punkty selektywnej zbiórki odpadów powstały na terenie osiedla Różnego. Miasto wspólnie ze Spółdzielnią Mieszkaniową rozpoczęło tam w połowie 2003 roku pilotażowy program selektywnej zbiórki odpadów. Ustawiono wówczas 7 punktów. Następnie w sierpniu 2004 roku selektywna zbiórka odpadów na terenach spółdzielczych została rozszerzona o następne 5 punktów zlokalizowanych na terenie Osiedla Tęczowego. W 2007 roku pojemniki do selektywnej zbiórki zostały ustawione na Osiedlu Jasnym i Błękitnym. Na pozostałych terenach zabudowy wielorodzinnej w 2005 roku zostało zlokalizowanych 26 punktów do selektywnej zbiórki odpadów. W 2007 roku dostawiono dodatkowe 4 punkty. W chwili obecnej na terenie Dzierżoniowa funkcjonuje łącznie 50 stanowisk do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Każde stanowisko wyposażone jest w pojemniki do zbiórki makulatury, szkła białego, szkła kolorowego oraz tworzyw sztucznych. Pojemniki są oznakowane informacją, jakie typy odpadów mogą być w pojemniku gromadzone.

Tabela 17. Selektywna zbiórka odpadów

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych		rok				
		2003	2004	2005	2006	2007
system workowy	liczba objętych nieruchomości	95	164	400	0	560
	liczba nieruchomości - ogółem	95	259	659	659	1 219
	przyrost [%]	-	172,6%	154,4%	0,0%	85,0%
metoda pojemnikowa	liczba punktów	7	5	26	4	8
	liczba punktów - ogółem	7	12	38	42	50
	przyrost [%]	-	71,4%	216,7%	10,5%	19,0%

Źródło: Wydział Inżynierii Miejskiej UM w Dzierżoniowie

Rysunek 11. Selektywna zbiórka odpadów

W 2008 roku w wyniku prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów wyselekcjonowano 336,24 Mg odpadów - szkło, papier, tektura, tworzywa sztuczne. Dało to średnią dla jednego mieszkańca Dzierżoniowa w wysokości 9,66 kg/rok. Wskaźnik ten jest z roku na rok coraz lepszy i w porównaniu do 2007 roku wzrósł o 1,65 kg. Mimo 20% wzrostu, ilość selektywnie zbieranych odpadów jest ciągle niska i odbiega od wskaźników osiągniętych w krajach Unii Europejskiej.

Rysunek 12. Ilość selektywnie zbieranych odpadów.

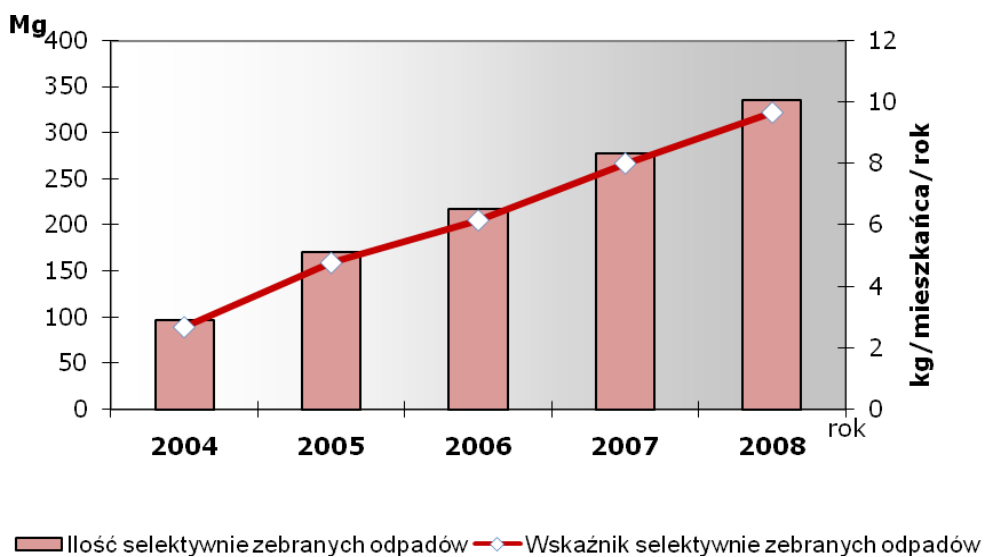

Tabela 18. Ilości odzyskiwanych surowców wtórnych

wyszczególnienie	jednostka miary	rok				
		2004	2005	2006	2007	2008
Szkło (kod 15 01 07)	Mg	33,9	56,3	53,2	88,3	139,71
Papier i tektura (kod 15 01 01)	Mg	6,9	26,8	53,8	54,6	68,58
Papier i tektura zbierana w szkołach (kod 15 01 01 i 20 01 01)	Mg	50,7	75,2	87,1	100,8	83,83
Tworzywa sztuczne (kod 15 01 02)	Mg	5,5	12,9	23,7	34,3	44,12
Łącznie	Mg	97,0	171,2	217,8	278,0	336,24
Wskaźnik selektywnie zebranych odpadów	kg/mieszkaniec/rok	2,69	4,78	6,16	8,01	9,66
Stosunek ilości selektywnie zbieranych odpadów do ogólnej ilości zbieranych odpadów komunalnych	%	0,87%	1,51%	1,78%	2,33%	2,78

Źródło: Wydział Inżynierii Miejskiej UM w Dzierżoniowie

Uświadamianie konieczności selekcjonowania odpadów oraz mobilizacja mieszkańców odbywa się poprzez organizację kampanii informacyjnych oraz konkursów. Konkurs pn. „Zbieramy w szkole makulaturę”, którego organizatorem jest Burmistrz Miasta, ma na celu promocję selektywnej zbiórki surowców wtórnych wśród najmłodszych mieszkańców Dzierżoniowa. Dla najlepszych szkół i uczniów fundowane są nagrody. Konkurs jest kontynuowany. W roku szkolnym 2008/2009 w ramach konkursu zebrano 73.613 kg makulatury. Kolejny konkurs ogłaszany corocznie począwszy od 2003 roku nosi nazwę „Zbieramy zużyte baterie”. Jego celem jest zaangażowanie dzieci do tworzenia nowego systemu gospodarki odpadami wytwarzanymi w gospodarstwach domowych i wyselekcjonowanie jak największej ilości zużytych baterii z odpadów komunalnych, co w konsekwencji wpłynie na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko. W konkursie przyznawane są nagrody dla najlepszych jednostek oraz nagrody indywidualne dla najlepszych uczniów i przedszkolaków. W ramach konkursu

w 2004 roku zebrano 22 414 sztuk zużytych baterii, w roku 2005 - 35 379 sztuk, w 2006 roku – 49 107 sztuk. W roku szkolnym 2006/2007 liczba ta wyniosła 69 597 sztuk. W roku 2007/2008 zebrano 67 952 sztuk zużytych baterii. W roku 2008/2009 zebrano 100.865 sztuk zużytych baterii. Analizując dane związane z ilością zbieranych zużytych baterii można stwierdzić, że działanie to cieszy się dużym poparciem społecznym.

W celu przeciwdziałania niekontrolowanemu porzucaniu odpadów wielkogabarytowych i gruzu w miejscach niedozwolonych w dniu 2.07.2003 roku został uruchomiony punkt dobrowolnego oddawania odpadów przy ul. Bielawskiej 15 w Dzierżoniowie. Punkt jest czynny w każdą sobotę w godzinach 9:00 – 14:00. Punkt obsługiwany jest przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. W punkcie tym mieszkańcy mają możliwość oddania odpadów bez ponoszenia dodatkowych kosztów. Oprócz oddawania odpadów wielkogabarytowych takich jak meble, lodówki itp. można przekazywać także gruz i odpady budowlane. Ponadto miejsce to jest wyposażone w pojemniki do gromadzenia surowców wtórnych: makulatury, szkła białego i kolorowego, tworzyw sztucznych i metali. Miejsce to odwiedza w każdą sobotę od 3 do 17 osób (średnio około 8 osób). Rodzaj i ilość przekazywanych odpadów zależy od pory roku. Znacznie więcej odpadów, szczególnie gruzu budowlanego, oddawanych jest w okresie poza zimowym. Najczęściej osobami odwiedzającymi punkt są właściciele domów jednorodzinnych. Poza punktem dobrowolnego oddawania odpadów odpady wielkogabarytowe składowane są przez właścicieli nieruchomości (zabudowa wielorodzinna) przy pojemnikach na odpady i następnie zabierane są one przez podmioty odbierające odpady.

3.5 Promocja miasta

W 2008 roku obszar Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Dzierżoniów wzrósł do wielkości 80,48 ha. Firma BROEN poszerzyła swoją nieruchomość o 1 ha, zakupując teren od prywatnego właściciela. Na dzień 31 grudnia 2008 roku stopień zagospodarowania podstrefy kształtuje się na poziomie 84,1%.

W 2008 roku w wynajętych halach produkcyjnych firmy SKC HAAS zainwestowała kolejna firma pn. ALPHAVISION POLSKA sp. z o.o., która świadczy usługi dla tej firmy w zakresie cięcia i formatowania folii optycznej do ekranów LCD.

Tabela 19. Tereny inwestycyjne.

Nazwa wskaźnika	jed. miary	rok									
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wielkość WSSE podstrefa Dzierżoniów	ha	20,6	20,6	47,5	47,5	52,5	52,5	52,5	51,0	80,12	80,48
Wielkość zagospodarowanych terenów inwestycyjnych w wyniku promocji w danym roku	ha	12,59	8,01	0	0	0	13,5	8,7	0	22,1	3,3
Wielkość zagospodarowanych terenów inwestycyjnych w wyniku promocji [narastająco]	ha	12,59	20,6	20,6	20,6	19,8*	33,3	42,0	42,0	64,1	67,4
Stopień zagospodarowania podstrefy Dzierżoniów	%	61,1	100	43,5	43,5	37,7	63,4	80,0	82,3	80,0	84,1

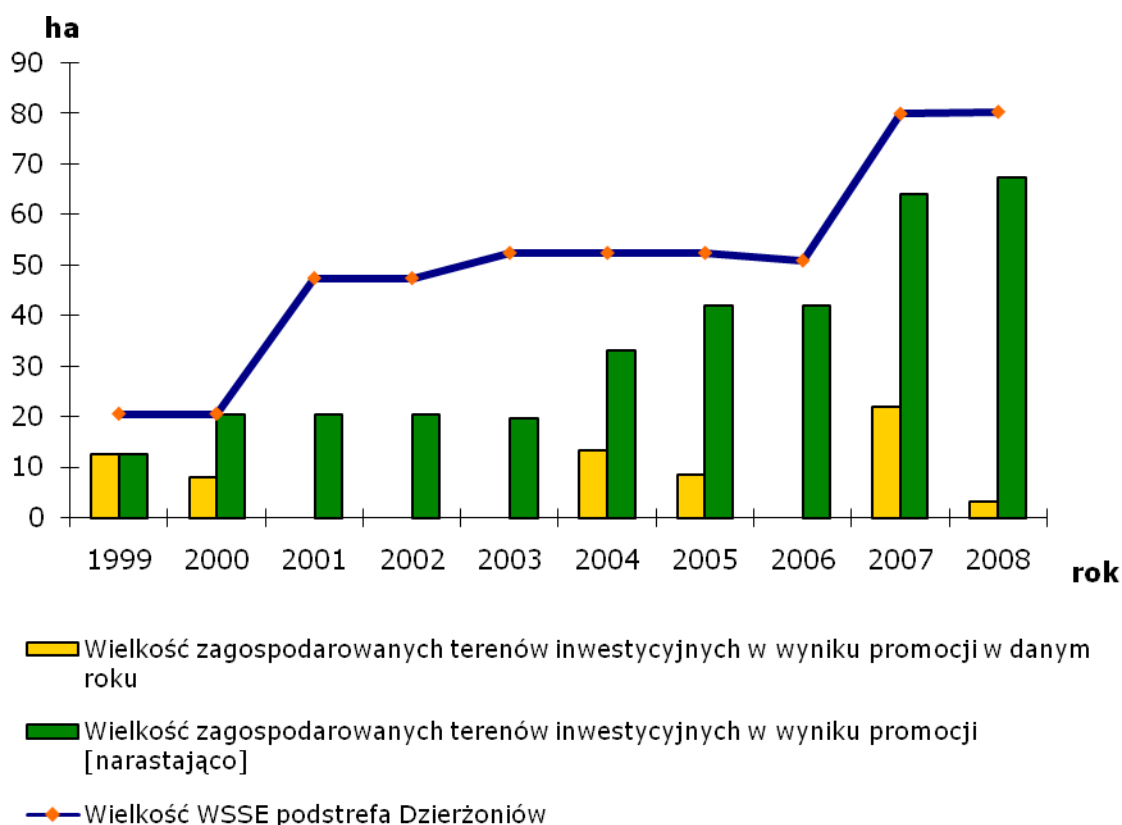
Źródło: Wydział Rozwoju Gospodarczego UM w Dzierżoniowie

*) wyłączenie pasów infrastrukturalnych (drogi, rowy melioracyjne), traktowane jako tereny zabudowane

Podjęcie działań promujących Dzierżoniów jako miasto przyjazne i profesjonalnie obsługujące inwestorów przynosi efekty w postaci pozyskania kolejnych inwestorów. Inwestorzy otwierający nowe zakłady produkcyjne i usługowe oraz tworzący nowe miejsca pracy mogą skorzystać z systemu ulg w podatku od nieruchomości. Szczególnie ważnym działaniem, w przypadku zagranicznych firm, jest wsparcie organizacyjno - formalne. Polega ono przede wszystkim na udzielaniu pomocy przy przygotowaniu inwestycji i przebrnięciu przez polskie przepisy prawa budowlanego i gospodarczego. Podejmowane działania pozwalają zapewnić nowym inwestorom swoisty

komfort, nie są oni pozostawiani sami sobie i zawsze mogą liczyć na pomoc samorządu. Otoczenie opieką i zainteresowaniem nowo przybywających przedsiębiorców wpływa pozytywnie na rozwój gospodarczy miasta i przyciąga kolejne firmy.

Rysunek 13. Zagospodarowane tereny inwestycyjne.

W celu stworzenia przyjaznego klimatu do inwestowania, poza promocją gospodarczą, Gmina Miejska Dzierżoniów w 2008 roku realizowała następujące działania promocyjne:

- organizacja Jubileuszu 750-lecia lokacji Dzierżoniowa,
- organizacja imprez i uroczystości stałych tj. Rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3-go Maja, Dzierżoniowskiego TRAKT-u Smoka, Rocznicy Zakończenia II wojny światowej, uroczystości - 1 i 17 września oraz 11 listopada,
- organizacja Konferencji naukowej pn. „Dzierżoniów - wiek miniony”,
- przyjęcie delegacji zagranicznych – Męski Chór Wokalny z partnerskiego miasta Crewe and Nantwich oraz delegacji z miast partnerskich,
- realizacja programu współpracy Dzierżoniowa z miastami partnerskimi z kraju - Serockiem i Kluczborkiem,

- realizacja programu współpracy Dzierżoniowa z miastami partnerskimi za granicą – Bischofsheim, Crewe and Nantwich, Lanskroun,
- współpraca szkół i przedszkoli z miastami za granicą – Lanskroun - Czechy, Queluz - Portugalia, Murrhardt – Niemcy.
- organizacja imprez kulturalnych, tj. Dni Dzierżoniowa, Poezja na murach, Miodobranie, Dzierżoniowskie Prezentacje.

Nakłady finansowe, jakie pochłaniają działania związane z promocją miasta obrazuje poniższa tabela.

Tabela 20. Wydatki na promocję miasta.

wyszczególnienie	jednostka miary	rok					
		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wydatki finansowe na promocję miasta	tys. PLN	471	585	415	571	434	554
Wydatki na promocję w odniesieniu do wydatków budżetowych ogółem	%	1,14	1,11	0,72	0,80	0,53	0,66

Źródło: Wydział Infrastruktury Społecznej UM w Dzierżoniowie

Na uwagę zasługuje także wskaźnik określający stosunek wydatków promocyjnych do wydatków budżetowych ogółem. W ostatnich latach jego wartość spadła poniżej 1%. Należy jednak podkreślić, iż na przestrzeni lat wzrastał budżet miasta, co oznacza utrzymanie poziomu wydatków promocyjnych na mniej więcej stałym poziomie.

3.6 Działania proekologiczne

Istotnym czynnikiem wpływającym na zdrowie ludzkie, kondycję ekosystemów oraz materiałów i budowli wytworzonych przez człowieka jest jakość powietrza atmosferycznego.

W zależności od przestrzennego zagospodarowania obszaru tj. lokalizacji zakładów, koncentracji źródeł niskiej emisji, intensywności ruchu samochodowego stan powietrza może się różnić. Zdecydowanie większe stężenia zanieczyszczeń powietrza obserwowane jest na terenach miejskich, gdzie przeważają indywidualne i lokalne systemy grzewcze (szczególnie systemy ogrzewane węglem), przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz zakładach przemysłowych, które mogą emitować różnego rodzaju zanieczyszczenia uzależnione od rodzaju stosowanej technologii.

Monitoring zanieczyszczenia powietrza na terenie Dzierżoniowa prowadzony był do 2004 roku przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie. Punkt pomiarowy zlokalizowany był w siedzibie inspekcji przy ul. Krasickiego 36 w Dzierżoniowie. W połowie 2004 roku została utworzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu (WIOŚ) stacjonarna stacja pomiarowa na terenie Staży Pożarnej przy ul. Piłsudskiego. Na stacji mierzone są parametry:

- 1) zanieczyszczenia powietrza: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek azotu, tlenki azotu, pył zawieszony PM10,
- 2) meteorologiczne: kierunek wiatru, prędkość wiatru, temperatura powietrza, wilgotność względna, promieniowanie całkowite, ciśnienie atmosferyczne.

Z punktu widzenia założeń Strategii w gestii szczególnego zainteresowania pozostaje analiza zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu oraz pyłem zawieszonym. Wyniki pomiarów zanieczyszczeń obrazuje poniższa tabela.

Tabela 21. Wskaźniki zanieczyszczenia powietrza.

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	rok								
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Wartość wskaźnika SO ₂	µg/m ³	6,6	2,6	14,9	13,1	brak danych	11,3	14,1	10,0	9,7
Wartość wskaźnika NO ₂	µg/m ³	24,1	22,6	16,8	14,7	brak danych	14,5	17,6	15,0	15,6
Wartość pyłu zawieszonego PM10	µg/m ³	18,4	20,2	22,1	26,9	brak danych	34,6	38,9	30,0	30,4

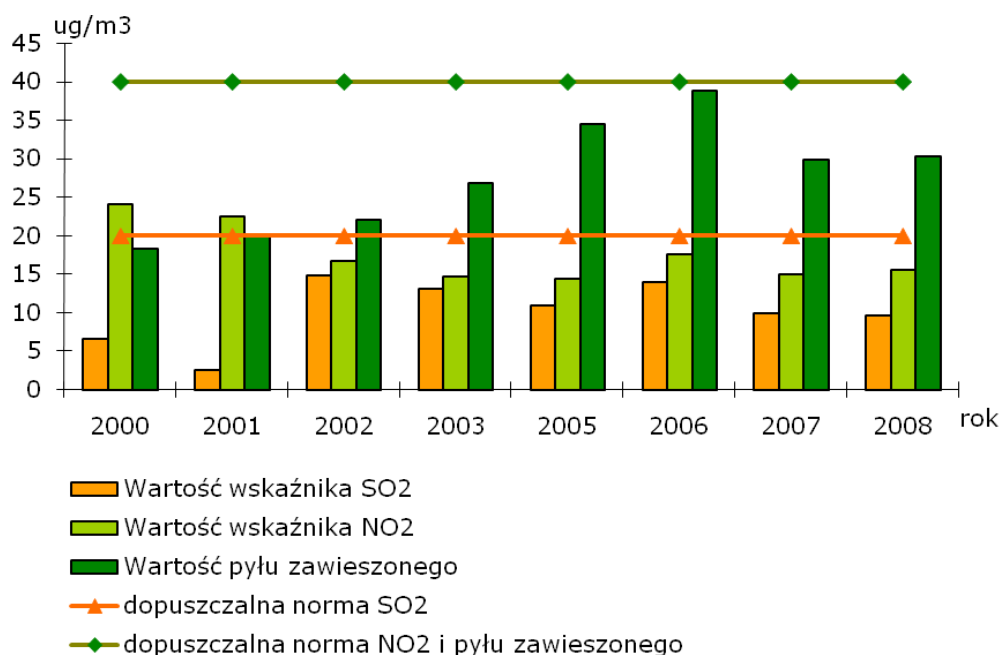
Źródło: Wydział Inżynierii Miejskiej UM w Dzierżoniowie

Wyniki badań jakości powietrza wykazały:

- brak przekroczeń jakości powietrza w odniesieniu do norm obowiązujących dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i pyłu zawieszonego,
- średnioroczny poziom stężenia pyłu zawieszonego PM 10 był w granicach normy, lecz w 2006 roku nastąpił wzrost do 97% wartości dopuszczalnej. Ponadnormatywny poziom 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 w 2006 roku wykazał 63 przypadki przekroczeń przy wartości dopuszczalnej 40; w 2007 roku średnioroczny poziom stężenia pyłu zawieszonego PM 10 obniżył się w stosunku do 2006 roku do 75% wartości dopuszczalnej, podobnie jak w 2006 roku występowały ponadnormatywne poziomy 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM10. W 2008 roku poziom stężenia nieznacznie wzrósł osiągając poziom 76% wartości dopuszczalnej. Największy wpływ na zwiększenie zanieczyszczenia ma emisja związana ze zwiększającym się z roku na rok ruchem samochodowym oraz emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych bezpośrednio przy punkcie pomiarowym przy ul. Piłsudskiego. Poza tym na wartości średnioroczne mierzonych zanieczyszczeń ma wpływ długość okresu grzewczego oraz temperatury powietrza.

Wyniki badań, potwierdzone raportem sporządzonym przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, świadczą o nie przekraczaniu średniorocznych wartości dopuszczalnych mierzonych zanieczyszczeń.

Rysunek 14. Wskaźniki zanieczyszczenia powietrza i wartości graniczne

Głównym celem działań w zakresie ochrony powietrza określonym z dyrektywach Unii Europejskiej oraz w Prawie ochrony środowiska jest utrzymanie jakości powietrza w rejonach, gdzie jest ona dobra i jej poprawa w pozostałych rejonach. Mając na uwadze wyniki pomiarów można stwierdzić, że cel ten w przypadku Dzierżoniowa został osiągnięty.

Szczególnie ważna dla środowiska jest ochrona zasobów wód podziemnych, poprawa jakości wód powierzchniowych oraz właściwa i uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa. Stąd głównym przedsięwzięciem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Dzierżoniowa była modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków przy ul. Brzegowej. Inwestycja została rozpoczęta w 2006 r. i zakończona w grudniu 2007 roku.

W celu zmniejszenia niekorzystnego oddziaływania oczyszczalni ścieków na rzekę Piławę, został postawiony cel – uzyskanie 70% redukcji zanieczyszczeń (wyrażonej jako % usuniętego ładunku N_g) w procesie oczyszczania ścieków na oczyszczalniach w Dzierżoniowie. Według informacji uzyskanych od WiK Sp. z o.o. (spółka jest własnością Gminy Miejskiej Dzierżoniów) w 2008 roku uzyskano redukcję w wysokości 76,3% - a więc cel został osiągnięty. Dane dotyczące redukcji zanieczyszczenia sporządzono na podstawie badań jakości ścieków prowadzonych przez laboratorium WiK Sp. z o.o.

4. Podsumowanie i wnioski

Opierając się na przedstawionych w poprzednich rozdziałach danych liczbowych oraz analizach sektorowych można jednoznacznie stwierdzić, że nadrzędny cel Strategii Rozwoju Lokalnego „Pobudzenie wzrostu gospodarczego” realizowany jest z powodzeniem. We wszystkich monitorowanych obszarach celów głównych zaobserwowano postęp, zgodny z kierunkiem rozwoju miasta.

W obszarze „Rozwój zasobów ludzkich” zostały osiągnięte satysfakcjonujące wyniki wskaźników edukacji. Średnie wyniki uczniów dzierżoniowskich szkół podstawowych są wyższe od średnich wojewódzkich i dały w 2009 roku wskaźnik 105,4%. Podobnie było w przypadku wyników egzaminów gimnazjalnych, gdzie w części matematyczno – przyrodniczej osiągnięto wskaźnik 108,3% średniej wojewódzkiej, a w części humanistycznej 106,75% średniej wojewódzkiej. Wyniki uczniów dzierżoniowskich szkół są także wyższe od średnich krajowych – w przypadku szkół podstawowych o 1 pkt, szkół gimnazjalnych w części humanistycznej o 1,53 pkt, a części matematyczno- przyrodniczej o 1,27 pkt.

Poprawie uległa sytuacja ekonomiczna mieszkańców miasta. Wzrósł średni dochód mieszkańca, a odsetek osób osiągających dochód wynosił 66,5% ogółu mieszkańców. Odzwierciedleniem poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy jest spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dzierżoniowie. Bezrobotni stanowili 6,7% ogólnej liczby mieszkańców.

Dobrymi parametrami charakteryzują się także działania związane z przygotowaniem terenów aktywności gospodarczej. Wskaźnik przygotowania 60 ha terenów pod inwestycje osiągnął wartość - 133,50% w odniesieniu do przygotowanych terenów Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST –PARK.

Korzystne trendy wpływające na rozwój gospodarczy miasta obserwujemy w obszarze „Wspieranie MŚP”. Funkcjonujące programy pomocy publicznej przyczyniły się do powstania i utrzymania w 2008 roku - 177 nowych miejsc pracy. W wyniku działalności Funduszu Poręczeń Kredytowych Powiatu Dzierżoniowskiego powstało w 2008 roku kolejnych 7 nowych firm, które utworzyły 28 nowych miejsc pracy. Od początku działalności FPKPD, tj. od 2004 roku, łącznie udzielono 78 poręczeń, w wyniku których powstało 24 nowych podmiotów gospodarczych, które utworzyły i utrzymały 87 nowych miejsc pracy.

Dzierżoniowski Inkubator Przedsiębiorczości umożliwił prowadzenie działalności gospodarczej dla 12 firm, które utworzyły 34 nowe miejsca pracy.

W Dzierżoniowskim Centrum Biznesu działalność gospodarczą prowadzi 9 firm, które utworzyły 11 nowych miejsc pracy. Wymiernym efektem funkcjonowania DIP i DCB jest fakt, że stworzenie korzystnych i preferencyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na jej starcie, po okresie inkubacji umożliwia rozwój firm we własnych lokalach użytkowych i utrzymaniu się na rynku pracy.

W odniesieniu do roku 2007 obroty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wzrosły o 12,52%, a osób prawnych o 38,64%.

Bardzo korzystne efekty przyniosła podstrefa Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK. Na terenie dzierżoniowskiej podstrefy zostało udzielonych 19 zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej. Działalność gospodarczą prowadzi 15 firm. Na koniec 2008 roku poziom nakładów inwestycyjnych w naszej podstrefie kształtuje się na poziomie 544,2 mln PLN, a poziom zatrudnienia – 2 045 osób, co daje wzrost w stosunku do 2007 roku o 219 osób.

W sferze infrastruktury drogowej wskaźnik rocznego przyrostu wybudowanych lub zmodernizowanych dróg osiągnął wysoki poziom – 245,37%, łącznie w okresie objętym planem Strategii wybudowano i zmodernizowano 129 075,24 m² dróg gminnych.

Rok 2008 zakończył się niestety ujemnym bilansem przyrostu mieszkań. Nie zostały oddane do użytkowania żadne nowe mieszkania, a jedno zostało wyłączone z eksploatacji, ze względu na zły stan techniczny budynku.

Zadania dotyczące selektywnej zbiórki odpadów i odzyskiwania surowców wtórnych realizowane były z powodzeniem.

„Promocja Miasta” jest dziedziną, w której jedynie wieloletnie działania mogą doprowadzić do wyznaczonych celów. Poziom nakładów finansowych na realizację działań promocyjnych osiągnął wyższą wartość niż w roku ubiegłym.

Rozwój gospodarczy miasta negatywnie wpływa na jego środowisko naturalne. Dlatego też duże znaczenie miała realizacja działań proekologicznych. Dzięki realizowanym inwestycjom, takim jak: rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, tworzenie strefy przemysłowej poza strefą zamieszkania oraz planowanymi przedsięwzięciami takimi jak: budowa obwodnic miasta, możliwe jest przeciwdziałanie negatywnemu oddziaływaniu rozwoju miasta na środowisko naturalne.

Reasumując można stwierdzić, iż samorząd dokłada wszelkich starań by nieustannie dążyć do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa. Podejmowane przez władze miasta działania mają na celu rozwój gospodarczy miasta, ale i również poprawę życia w sferze społecznej. Dlatego też obecna Strategia Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa została poddana w 2009 roku procesowi ewaluacji.

W okresie od lutego do kwietnia 2009 roku odbyło się dziewięć spotkań warsztatowych, na których oceniano realizację Strategii na lata 2003 – 2009, określono

mocne i słabe strony miasta, szanse i zagrożenia dla miasta oraz pracowano nad nowym dokumentem.

Zostały jednocześnie przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców miasta, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców. Celem badań była ocena działań realizowanych w ramach Strategii, jakości życia w mieście oraz zebranie propozycji działań na kolejne lata. Ankietowani jako mocne strony Dzierżoniowa wskazali:

- ofertę sportowo- rekreacyjną,
- poziom oświaty,
- ofertę kulturalno-rozrywkową,
- potencjał turystyczny miasta,
- bezpieczeństwo publiczne.

Jako słabe strony wskazano:

- jakość dróg,
- wskaźnik bezrobocia,
- zasoby mieszkaniowe,
- szanse na rozwój zawodowy,
- komunikację miejską.

Działania zaproponowane przez ankietowanych do realizacji na lata 2010-2016 to:

- budowa parkingów,
- budowa i modernizacja dróg,
- nowe miejsca pracy,
- walka z bezrobociem,
- budowa mieszkań,
- rozbudowa terenów zielonych,
- modernizacja placów zabaw, rozwój komunikacji miejskiej (w tym wymiana taboru komunikacji miejskiej),
- działania na rzecz niepełnosprawnych,
- budowa ścieżek rowerowych,
- renowacja ulic i kamienic,
- zmiana wizerunku miasta (Rynek – kawiarnie, lokale gastronomiczne, wyłączenie ruchu, fontanna),
- rozbudowa infrastruktury sportowej,
- budowa Aquaparku,
- budowa lodowiska,
- organizacja imprez kulturalnych i miejsc spędzania wolnego czasu,

- promocja turystycznych atrakcji miasta,
- poprawa opieki zdrowotnej,
- budowa obwodnicy,
- aktywizacja zawodowa osób 50+,
- oczyszczenie koryta rzeki Piławy.

Proces ewaluacji Strategii na lata 2003 – 2009 zakończył się wypracowaniem kierunków rozwoju Dzierżoniowa na lata 2010-2016. Została określona nowa wizja Dzierżoniowa - MIASTO INICJATYW, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ROZWOJU SPOŁECZNEGO I SPORTU oraz misja - TWORZĄC KLIMAT DLA BIZNESU I SPORTU PODNOSIMY JAKOŚĆ ŻYCIA. Określone zostały trzy obszary rozwoju miasta:

- I. Dzierżoniów miasto wspierające przedsiębiorczość,
 - II. Dzierżoniów - centrum regionu,
 - III. Dzierżoniów miasto propagujące sport i turystykę aktywną
- i wyznaczone cele oraz zadania do realizacji na kolejne lata.

Spis tabel

Tabela 1. Mierniki i wskaźniki monitoringu.....	5
Tabela 2. Wyniki egzaminu VI klasy szkoły podstawowej.....	8
Tabela 3. Wyniki egzaminu gimnazjalnego.....	10
Tabela 4. Sytuacja ekonomiczna mieszkańców.....	13
Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z terenu Dzierżoniowa.....	14
Tabela 6. Zmiany obszaru Podstrefy Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK.....	18
Tabela 7. Poziom nakładów inwestycyjnych w Podstrefie Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK.....	18
Tabela 8. Poziom zatrudnienia w Podstrefie Dzierżoniów WSSE INVEST-PARK.....	18
Tabela 9. Tereny aktywności gospodarczej.....	20
Tabela 10. Obroty podmiotów gospodarczych.....	22
Tabela 11. Sytuacja na dzierżoniowskim rynku pracy.....	24
Tabela 12. Efekty działalności GCI.....	27
Tabela 13. Rezultaty działalności DIP.....	28
Tabela 14. Rezultaty działalności FPKPD.....	29
Tabela 15. Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej.....	30
Tabela 16. Mieszkania komunalne i DTBS.....	32
Tabela 17. Selektywna zbiórka odpadów.....	34
Tabela 18. Ilości odzyskiwanych surowców wtórnych.....	36
Tabela 19. Tereny inwestycyjne.....	38
Tabela 20. Wydatki na promocję miasta.....	40
Tabela 21. Wskaźniki zanieczyszczenia powietrza.....	41

Spis rysunków

Rysunek 1. Wyniki egzaminu VI klas szkoły podstawowej.....	9
Rysunek 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego - część humanistyczna.....	11
Rysunek 3. Wyniki egzaminu gimnazjalnego-część matematyczno-przyrodnicza.....	12
Rysunek 4. Populacja miasta, osiągający dochody i bezrobotni.....	14
Rysunek 5. Wzrost średniego dochodu mieszkańca w porównaniu do zmian inflacji i PKB.....	15
Rysunek 6. Tereny inwestycyjne w Dzierżoniowie.....	21
Rysunek 7. Wzrost obrotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do PKB i inflacji.....	23
Rysunek 8. Sytuacja na dzierżoniowskim rynku pracy.....	25
Rysunek 9. Modernizacja infrastruktury drogowej.....	31
Rysunek 10. Przyrost mieszkań komunalnych i DTBS.....	33
Rysunek 11. Selektywna zbiórka odpadów.....	35
Rysunek 12. Ilość selektywnie zbieranych odpadów.....	35
Rysunek 13. Zagospodarowane tereny inwestycyjne.....	39
Rysunek 14. Wskaźniki zanieczyszczenia powietrza i wartości graniczne.....	43